❑ *Памяць: нам усё пільней хочацца бачыць тую вайну з чалавечага, а не лозунгавага, боку.* 1-я—2-я стар.

❑ *Глыбінка: у Мастах няма ні касцёла, ні царквы. Але яны будуюцца. Людзі жывуць з надзеяй.* 4-я стар.

❑ *Працяг скандалу: машына везла па Беларусі зброю. Вінаватых не адшукалі. Пакаралі вадзіцеля.* 3-я стар.

❑ *Выбары ў Расіі: вырашаецца лёс не толькі крамлёўскага кабінета, але і будучыня вялізнай часткі свету, якую ўтрымлівае ў сваім сілавым полі Расія.* 1-я стар.

ЗВЯЗДА

3 ліпеня 1996 г. серада, № 168 (22971)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1000 рублёў

ПАМЯЦЬ

БЫЛА ПАРТЫЗАНКАЙ І «ЗВЯЗДА»...

Сёння, у чарговую гадавіну з дня вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, вялікая група супрацоўнікаў «Звязды» наведае Любанскі раён. Звыш пяцідзесяці гадоў назад там, на знакамітым партызанскім востраве Зыслаў, выходзіла ў падполлі наша газета-партызанка.

Тады, у далёкія саракавыя, Зыслаў быў балоцістым востравам. На ім дыслацыраваліся штаб партызанскага злучэння Мінскай вобласці і сталічны абком партыі, там жа знайшла сабе прытулак і падпольная рэдакцыя «Звязды».

Пасля заканчэння Вялікай Айчыннай вайны мясцовасць асушылі, добраўпарадкавалі. У 1969 годзе на Зыславе, які па-ранейшаму завуць востравам, быў адкрыты мемарыяльны комплекс. Ён складаецца з абеліска, памятнага знака на месцы былога партызанскага аэрадрома, рэстаўрыраваных зямлянак. Праект мемарыялу зрабіў вядомы беларускі архітэктар Георгій Заборскі.

«Звязда»-партызанка.
Фотарэпрадукцыя гравюры мастака Аляксандра МЕЛЬЯНЦА.

Сёння гэта — тэрыторыя саўгаса «Гарадзяцічы» Любанскага раёна.

Што ведае цяперашняе пакаленне (і не толькі звяздоўцаў) пра той сапраўды гераічны час, тыя падзеі, што разгортваліся ў далёкім і блізкім ад Зыслава наваколлі? Думаю, не памылюся: ведае няшмат. Таму, перакананы, усім нам будзе цікава зрабіць невялікі экскурс у гераічнае мінулае «Звязды».

... Апошні квартал 1942 года выдаўся напружаным і трывожным. Ініцыятыва ў вайне пераходзіла з рук у рукі. Гітлераўцы ўводзілі ў бai ўсё новыя і новыя вайсковыя фарміраванні, тэхніку, сродкі. І хаця мужнасць нашага народа не ведала межаў, зыход Вялікай Айчыннай наўрад ці мог хто прадказаць.

Ведаць жа праўду аб ёй хацелася ўсім і кожнаму. І кіраўніцтва рэспублікі гэта выдатна разумела.

У самым канцы таго ж 1942-га прымаецца рашэнне аб аднаўленні ў зоне Мінскага партызанскага злучэння выдання газеты «Звязда». Рэдактарам яе быў зацверджаны Міхаіл Барашкаў.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

На возеры Нарач.

Алесь ПІСЬМЯНКОЎ

ЛЕТНІ ВЕЧАР

Летні вечар.
Старарэчча.
Ледзьве ўлоўныя кругі.
Можа, сом,
А можа, вецер
Зноў варушыць трысягі.
Дрэмле човен
Зорак повен,
Заімшэлы і стары,
Не кранайся,
Поўня,
Чоўна:
Пераверне(ш) дагары.

РОЗГАЛАС

КАНКУРЭНТАЗДОЛЬНЫ МАЗ З'ЯВІЦЦА ПРАЗ 2-3 ГАДЫ

Вытворчасць новых аўтамабіляў МАЗ павінна пачацца ў 1997 годзе, паведаміў карэспандэнту газеты генеральны дырэктар СП «Лада-ОМС» Аляксей Ваганаў.

Рэалізацыяй гэтага праекта будуць сумесна займацца завод «БелаўтаМАЗ» і СП «Лада-ОМС». На сённяшні дзень распрацавана канцэпцыя развіцця вытворчасці МАЗа на перыяд да 2010 года. На словах спадара Ваганава, завяршэнне рынку будзе няпростым. Тым не менш канкурэнтаздольную на працягу дзесяці гадоў машыну, па прагнозах спецыялістаў, беларускі завод зможа вырабляць праз 2-3 гады. Створана каля 90 мадыфікацый новых МАЗаў. На думку Аляксея Ваганава, колькасць працоўных на прадпрыемстве будзе скарочана прыкладна напалову.

Жанна КАТЛЯРОВА.

БРЭСЦКІЯ ТРАЛЕЙБУСЫ АБСТАЛЯВАНЫ НОВЫМІ ЭЛЕКТРОННЫМІ КАМПОСЦЕРАМІ

Месяц працы дзесяці тралейбусаў з электроннымі кампосцерамі даў магчымасць упраўленню транспарту Брэсцкага гарвыканкама зрабіць вывад, што гэтая сістэма выгадная і поўнасцю сабе апраўдвае.

Палякі, якія паставілі ў горад над Бугам сучаснае абсталяванне, разлічылі, што на працягу года яно поўнасцю сабе акупіць. Нашы транспартнікі гэты тэрмін крыху паменшылі, улічваючы памеры штрафу. І, як аказалася, у любым выпадку гэта выгадна. Практычна ўсе нелады паміж кантралёрамі і пасажырамі адбываюцца з-за несвоечасовага кампасціравання білетаў. Электронных жа «кантралёраў» падманутаць цяжка: на талоне ставіцца чысло, месяц, час. У час прыпынку і на момант праверкі кампосцеры блакіруюцца.

У планах брэсцкага тралейбуснага ўпраўлення — абсталяваць падобнымі сістэмамі ўсе 75 машын ужо на працягу наступнага года. А яшчэ брэстаўчане мараць аб «борткамп'ютэрах», якія змогуць кантраляваць праезд, працу вадзіцеляў, фіксаваць графік руху і нават аб'яўляць прыпынкі. Мінск ужо атрымаў дзве падобныя сістэмы.

Валянціна КАЗЛОВІЧ, БелаПАН.

РЭХА ТРАГЕДЫІ НА «БРАСЛАЎСКІХ АЗЁРАХ»

Пажар, што здарыўся на турбазе «Браслаўскія азёры», калі ад агню пацярпелі дзеці, якія прыехалі з Добруша, усё яшчэ дае аб сабе знаць.

Двух з чатырох хлопчыкаў, дастаўленых у Мінскі апёкавы цэнтр, нягледзячы на ўсе намаганні ўрачоў, не ўдалося выратаваць.

І ў Браславе пасля пажару засталося двое сірот. Пакончыў з сабой вартаўнік турбазы, бацька двух малалетніх дзяцей.

ВЫРАТАВАЛЬНІКІ З'ЯВІЛІСЯ Ў ПАТРЭБНЫ ЧАС

У час работы на будаўніцтве сярэдняй школы № 45 у Віцебску бульдозер зваліўся ў 6-метровы катлаван. Машыніста прыціснула сапсаванай машынай.

Брыгада «хуткай дапамогі», што прыбыла на месца, не змагла вызваліць яго і толькі падтрымлівала абязбольвальнымі ўколамі.

А вось дзякуючы ўмелым дзеянням спецыяльнага аварыйна-выратавальнага атрада Віцебска рабочага ўдалося вызваліць. Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў абласной пажарнай службе, выратавальнікі двума кранамі прыўзнялі машыну і з дапамогай дамкратаў і разакоў вызвалілі з жалезнага палону машыніста, а медыкі аказалі яму кваліфікаваную дапамогу.

Вольга СІДАРОВІЧ, БЕЛТА.

У СТАЛІЦУ З ВЕТРЫКАМ І... ТАННА

Усяго за чатыры з паловай гадзіны змогуць цяпер дабірацца гамяльчане ў сталіцу рэспублікі дзякуючы новаму пасажырскаму поезду Гомель — Мінск. Ушчыльніўшы графік руху і скараціўшы колькасць прамежкавых прыпынкаў, работнікі пасажырскай службы Гомельскага аддзялення чыгункі зрабілі яго самым хуткім на гэтым маршруце.

І яшчэ адна прыемная навіна: каштаваць праезд да Мінска і назад будзе значна танней, чым у ранейшых «хуткіх».

Віктар КОТАЎ, БЕЛТА.

ЗАМЕСТ ВАЛЮТЫ «ДОКТАР СА ШКЛОВА» ПАДСУНУЎ «КУКЛУ»

Адсутнасць «зялёных» у абменных пунктах сыграла сумны жарт з магіляўчанінам, які задумаў «азеляніць» сваіх 112 мільёнаў «зайцоў».

Паддаўшыся на абяцанкі «доктара са Шклова», які аказаўся побач, ён адправіўся ў гэты горад па месцы працы новага знаёмага для абмену. Аперацыя была праведзена ў фае раённай бальніцы, пасля чаго чалавек у белым халаце, цёпла развітаўшыся, знік у лабірынтах калідораў. Толькі тады шчаслівы ўладальнік валюты вырашыў праверыць сваю новую маёмасць — і пераканаўся, што «гуляе ў «куклы». «Доктара» шукаюць. А вось ад глупства яшчэ не лечаць.

Аляксандр АЛЕКСАНДРОВІЧ, БелаПАН.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 236

Аб дадатковых мерах па ўпарадкаванню валютнага рэгулявання на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь

У мэтах стабілізацыі ўнутранага валютнага рынку Рэспублікі Беларусь, забеспячэння патрэбнасцей беларускіх юрыдычных асоб і прадпрымальнікаў, якія ажыццяўляюць сваю дзейнасць без утварэння юрыдычнай асобы, у замежнай валюце, падтрымання стабільнага курсу нацыянальнай валюты Рэспублікі Беларусь адносна замежных валют, а таксама уніфікацыі грашова-крэдытных сістэм Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі **пастанаўляю:**

1. Устанавіць, што беларускія юрыдычныя асобы і прадпрымальнікі, якія ажыццяўляюць сваю дзейнасць без утварэння юрыдычнай асобы (далей — юрыдычныя асобы і прадпрымальнікі), з 1 ліпеня 1996 г. абавязаны прадаваць на Міжбанкаўскай валютнай біржы 50 працэнтаў сродкаў у свабодна канверсоўнай валюце і расійскіх рублях на працягу 5 дзён з дня іх паступлення на адпаведныя рахункі ў беларускіх або замежных банках, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

2. Адмяніць з 1 ліпеня 1996 г. выплату збору ў памеры 10 працэнтаў ад сумы валютных сродкаў, набытых на Міжбанкаўскай валютнай біржы, або ад дагаворнага (кантрактнага) кошту ўвозімых тавараў.

3. Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

3.1. Да 10 ліпеня 1996 г. унесці Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь прапановы аб дадатковых мерах па стымуляванню экспарту тавараў (работ, паслуг) і абароне нацыянальных таваравытворцаў;

3.2. Да 1 жніўня 1996 г. прадставіць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь прапановы аб павелічэнні інвестыцый у замежнай валюце на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь;

3.3. Актывізаваць выпуск дзяржаўных каштоўных папер, у тым ліку пад мэтавыя народнагаспадарчыя праграмы;

3.4. Да 1 ліпеня 1996 г. унесці Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь прапановы па выкарыстанню астатку сродкаў Дзяржаўнага фонду падтрымкі экспарцёраў.

4. Нацыянальнаму банку:

4.1. Пачынаючы з 1 ліпеня 1996 г. вызначаць абменны курс беларускага рубля адносна замежных валют на аснове суадносінаў попыту і прапанавання на ўнутраным валютным рынку Рэспублікі Беларусь з улікам стану гандлёвага балансу Рэспублікі Беларусь і тэмпаў інфляцыі.

У перыяд да 31 снежня 1996 г. шляхам прымянення мераў эканамічнага характару забяспечыць абменны курс беларускага рубля ў памеры не вышэй чым 15.500 рублёў за долар ЗША і адпаведныя абменныя курсы адносна іншых замежных валют;

4.2. Устанавіць парадак разлікаў, у адпаведнасці з якім папярэдняя аплата імпартуемых тавараў (работ, паслуг) на суму, эквівалентную 100 тыс. долараў ЗША і вышэй, ажыццяўляецца толькі пры наяўнасці гарантыі банка, які абслугоўвае прадаўца (пастаўшчыка). Распаўсюдзіць гэты парадак на дагаворы, заключаныя пасля ўвядзення яго ў дзеянне, а з 1 студзеня 1997 г. — і на іншыя дагаворы;

4.3. Прыняць меры па павелічэнню рэзерваў замежнай валюты і развіццю сістэмы міжнародных разлікаў праз клірынгавы цэнтр Нацыянальнага банка.

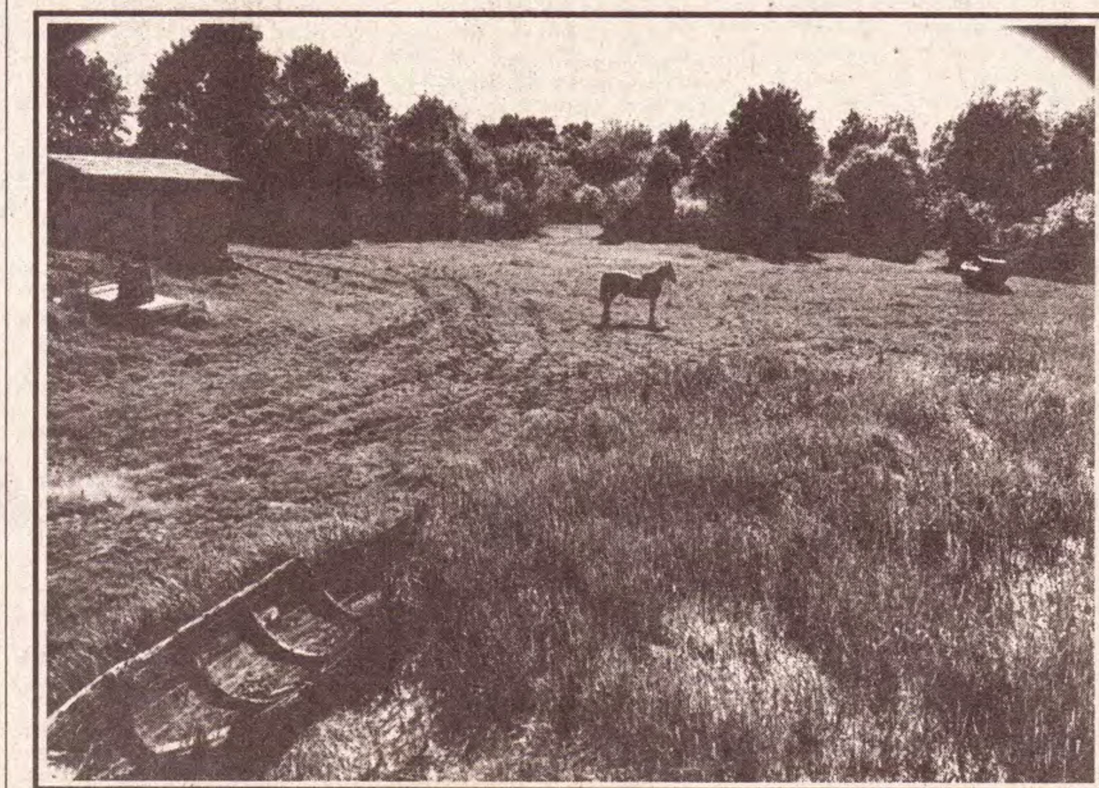
5. Мясцовым выканаўчым органам актывізаваць выпуск мясцовых (камунальных) каштоўных папер.

6. З 1 ліпеня 1996 г. прызнаць страціўшымі сілу падпункт 3.1 (за выключэннем спасылкі), абзацы пяты, сёмы і восьмы падпункта 3.2, падпункт 3.3, абзац чацвёрты часткі першай падпункта 3.4 пункта 3 Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 25 студзеня 1996 г. № 31 «Аб удасканаленні дзяржаўнай грашова-крэдытнай палітыкі» (Збор указаў Прэзідэнта і пастаноў Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь, 1996 г., № 4, арт.70).

7. Гэты Указ уводзіцца ў дзеянне з дня яго падпісання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

28 чэрвеня 1996 г.
г. Мінск.

У ваколіцах Асвейскага возера. ***Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.***

ГЕРМАНСКІЯ ПАРЛАМЕНТАРЫІ АБМЕРКАВАЛІ З ПРЭЗІДЭНТАМ БЕЛАРУСІ ПЫТАННІ ПАЛІТЫЧНАГА І ЭКАНАМІЧНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА

— Улічваючы вашу вагу ў палітыцы Германіі, я спадзяюся, што сённяшняя сустрэча будзе добрым стымулам для паляпшэння адносінаў паміж нашымі дзяржавамі, — сказаў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, звяртаючыся да кіраўніка парламенцкай дэлегацыі бундэстага Арнульфа Крыднера, які прыбыў у нашу краіну з рабочым візітам. У сустрэчы, што адбылася 2 ліпеня ў рэзідэнцыі кіраўніка дзяржавы, прымалі ўдзел і іншыя члены германскай дэлегацыі.

Аляксандр Лукашэнка, у прыватнасці, адзначыў, што вопыт многіх сістэм, якія функцыянуюць сёння ў Германіі, ён паспрабуе пашырыць і ў Беларусі. У сувязі з гэтым кіраўнік дзяржавы прапанаваў германскім парламентарыям абмеркаваць шэраг канкрэтных пытанняў, што датычаць палітычнага і эканамічнага супрацоўніцтва.

А напярэдадні сустрэчы з Прэзідэнтам члены германскай дэлегацыі правялі перагаворы з намеснікам міністра замежных спраў Андрэем Саннікавым. У ходзе гутаркі бакі абмяняліся думкамі па праблемах стварэння новай сістэмы еўрапейскай бяспекі, абмеркавалі выкананне нашай рэспублікай сваіх абавязацельстваў у сферы раззбраення, а таксама перспектывы ўступлення Беларусі ў Савет Еўропы. Андрэй Саннікаў пацвердзіў імкненне нашай краіны да інтэграцыі ў еўрапейскія эканамічныя і палітычныя структуры і ў сувязі з гэтым выказаў надзею на падтрымку нямецкіх парламентарыяў у вырашэнні гэтых пытанняў. Беларускі бок, як вядома, перш за ўсё зацікаўлены ў як мага хутчэйшай ратыфікацыі бундэстагам Пагаднення аб партнёрстве і супрацоўніцтве паміж Беларуссю і Еўрапейскім Саюзам.

У гэты ж дзень прадстаўнікі бундэстага ФРГ правялі сустрэчу з членамі Камісіі па міжнародных справах беларускага парламента. У праграме знаходжання нямецкіх гасцей у Беларусі запланавана іх наведванне раёнаў рэспублікі, што найбольш пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

БЕЛТА.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 239

Аб устанаўленні свята — Дня будаўніка

Устанавіць у Рэспубліцы Беларусь свята — Дзень будаўніка і штогод адзначаць яго ў другую нядзелю жніўня.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

1 ліпеня 1996 г., г. Мінск.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

№ 240

Аб зацвярджэнні калегіі Службы кантролю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь

Зацвердзіць калегію Службы кантролю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у саставе М. Ф. Дамашкевіча (старшыня), А. У. Кабякова, К. А. Сумара, Б. І. Галаванава, С. М. Каморнага, С. Я. Караленкі, Р. Д. Ложачніка, Я. П. Мікалуцкага, Я. В. Сіняўскага, У. М. Шаўцова.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

1 ліпеня 1996 г., г. Мінск.

ВІНШАВАННЕ РАБОТНІКАМ ДЗЯРЖАЎТАІНСПЕКЦЫІ

60 гадоў таму, 3 ліпеня 1936 года, Савет Народных Камісараў зацвердзіў Палажэнне аб Дзяржаўтаінспекцыі. З таго часу супрацоўнікі ДАІ нясуць сваю нялёгкую службу, ахоўваючы здароўе і жыццё людзей.

За мінулыя гады Дзяржаўтаінспекцыя Рэспублікі Беларусь стала буйной, тэхнічна аснашчанай арганізацыяй. Тысячы яе супрацоўнікаў ва ўсіх абласцях рэспублікі днём і ўначы, у любое надвор'е, часам рызыкуючы жыццём, спыняюць правапарушэнні на трасах, на дарогах і вуліцах нашых гарадоў, сёл і вёсак. Толькі за мінулы год імі выяўлена 5 мільёнаў парушэнняў правілаў дарожнага руху. Акрамя таго, работнікі ДАІ займаюцца пытаннямі аховы навакольнага асроддзя, прымаюць удзел у барацьбе са злачыннасцю, суправаджаюць грузы, аказваюць першую дапамогу тым, хто пацярпеў. Цяжка пералічыць усё, што ўваходзіць у іх абавязкі.

Праца гэтых людзей неабходна рэспубліцы, неабходна ўсім нам. Таму што дарожна-транспартныя здарэнні на сённяшні дзень з'яўляюцца адной з асноўных прычын смяротнасці. Работнікі Дзяржаўтаінспекцыі першымі сутыкаюцца з чалавечай бядой, па абавязку службы і па загаду сумлення яны прыкладаюць усе намаганні для таго, каб зменшыць колькасць ахвяр «аўтамабільнай вайны», жорсткай і бязлітаснай.

Ад імя ўрада сардэчна віншую ўсіх работнікаў Дзяржаўтаінспекцыі Рэспублікі Беларусь з 60-годдзем ДАІ. Жадаю ім і ў далейшым паспяхова несці службу ў органах МУС на карысць нашай маладой рэспублікі. Вялікіх вам працоўных поспехаў і асабістага шчасця!

Прэм'ер-міністр Рэспублікі Беларусь М. ЧЫГІР.

ПОГЛЯД

Барыс Ельцын не мае права на паражэнне

Сёння адна частка расіян галасуе за будучыню, другая — за мінулае

Сённяшняя ноч — з 3 на 4 ліпеня 1996 года — для многіх і ў Расіі, і ў Беларусі будзе бяссоннай. Вырашаецца лёс не толькі крамлёўскага кабінета і не толькі 180 мільёнаў расіян — на карту пастаўлена будучыня вялізнай часткі свету, якую працягвае ўтрымліваць у сваім сілавым полі Расія. А для нашай краіны ў сілу яе спецыфічнага знешнепалітычнага курсу расійскія выбары маюць значэнне ніяк не меншае, чым уласныя прэзідэнцкія выбары летам 1994 года.

Фініш перадвыбарнай кампаніі, як, зрэшты, і ўсе яе папярэднія этапы, — прайшоў паводле таленавіта і прафесійна складзенага сцэнарыя, над якім, верагодна, працавалі лепшыя творчыя сілы з акружэння прэзідэнта Барыса Ельцына. У гэтыя апошнія дні перад выбарамі на расійскіх грамадзян не абрушваўся шквал надакучлівай і навязлівай пахвальбы ў адрас цяперашняга прэзідэнта. Не гучала ніякіх асаблівых усхваленняў яго палітыкі. Ды і сам Барыс Ельцын ажно на некалькі дзён знік з тэлеэкранаў, што стала падставай для камуністаў, каб запатрабаваць неадкладнае правядзенне медыцынскага агляду цяперашняга кіраўніка дзяржавы.

У сувязі з гэтым міжволі згадваецца прэзідэнцкая кампанія ў Беларусі ўзору 1994 года. Якія сілы былі кінуты тады штатнымі ідэолагамі Савета Міністраў на прапаганду «дарагога Вячаслава Францавіча»! Вобраз Кебіча не сыходзіў з тэлеэкрана і газетных старонак, яго заслугі перад дзяржавай рэкламаваліся на ўсіх вуліцах і плошчах, ва ўсіх працоўных калектывах, на ўсіх сходах і нарадах. Навязлівая і бяздарная прапаганда зрабіла сваю справу: народ дружна выкрасліў імя старшыні Савета Міністраў з выбарчых бюлетэняў.

Гэтая асаблівасць народнай псіхалогіі тонка ўлічана і выкарыстана іміджмейкерамі, якія працуюць над выбарчай кампаніяй Ельцына.

Расіян клічуць на выбары, апелюючы да іх патрыятычных і бацькоўскіх пачуццяў; іх заклікаюць прагаласаваць за будучыню сваёй радзімы, яшчэ раз раскрываючы вочы на ўсё жахлівае, што прынеслі краіне 70 гадоў камуністычнага панавання. І гэта зусім апраўданы прыём. КПРФ, не адмовіўшыся ні ад ідэалогіі, ні ад гістарычнай спадчыны, ні нават ад назвы сваёй папярэдніцы КПСС, — павінна несці груз маральнай адказнасці і за «раскулачванне», і за голад у Паволжы і на Украіне, і за мільёны нявінных ахвяр сталінізму, і за тое, што гэтулькі гадоў прымушалі 250-мільённы народ стаяць у магазінных чэргах, хаваць уласныя перакананні, чытаць і слухаць афіцыйную хлусню і сядзець у сваім агароджаным калючым дротам «сацыялістычным лагеры» — каб, крый Божа, не ўбачылі, як жыве нармальны чалавек у нармальнай краіне.

Генадзю Зюганаву давялося будаваць сваю перадвыбарную кампанію на прапагандзе тэзіса аб тым, што ён, Зюганаў — «не той», «іншы» камуніст, што ён не збіраецца манапалізаваць і «раскулачваць», што ён не будзе расстрэльваць і саджаць.

Магчыма, некага ён і пераканае. Але для многіх і многіх у цяперашняй Расіі ўсе запэўніванні Зюганава і яго каманды — нішто ў параўнанні, напрыклад, з вобразам Швондзера з булгакаўскага «Сабачага сэрца» — рамана, інсцэніроўку якога зусім да месца паказалі перад выбарамі ўсе расійскія тэлеканалы. Як і дзесяткі іншых мастацкіх і дакументальных фільмаў, спектакляў, перадач... Супраць камуністаў — большая і лепшая частка расійскай інтэлігенцыі, людзей з сусветнымі імёнамі, якім вераць, за якімі ідзе Расія.

Барыс Ельцын пераможа. Ён абавязаны перамагчы дзеля будучыні сваёй краіны, і нават дзеля тых бабулек, якія фанатычна цягнуцца да камуністаў, хоць іх саміх гэтыя камуністы ўсё жыццё падманвалі і пазбавілі нармальнага існавання і дастойнай старасці.

Шкада, што ў гэты лёсавызначальны момант першыя асобы Беларусі не сталі адназначна на бок Барыса Ельцына. Высокі рэйтынг Аляксандра Лукашэнкі сярод пэўнай часткі расійскага электарату мог бы саслужыць расійскаму прэзідэнту неблагую службу ў гэты крытычны момант.

Тым не менш, у выпадку перамогі Ельцына дзякуючы беларуска-расійскаму Супольніцтву ў нашых дамарослых камуністаў не застанецца ніякіх шанцаў на рэванш, а самі беларусы пачнуць пазбаўляцца ад камуністычных ілюзій намнога больш шпаркімі тэмпамі.

Дарэчы, за некалькі дзён да расійскіх выбараў ашаламляльная навіна прыйшла з забытай Богам Манголіі — краіны, якая семдзесят гадоў была верным сатэлітам СССР і качавыя плямёны якой на працягу ўсяго гэтага часу ўтрымліваліся ў паслушэнстве саюзніцай КПСС — Мангольскай народна-рэвалюцыйнай партыяй. Дык вось, браты-манголы з трэскам «пракацілі» камуністаў, дружна аддаўшы галасы за дэмакратычны альянс. Нават Сіхатэ-Алінь і пустыня Гобі пазбаўляюцца ад ілюзій і галасуюць за нармальную будучыню.

Валянцін ЖДАНКО.

AUTOSTOP

НА ДАРОГАХ МЫ ПАВІННЫ БЫЦЬ АСАБЛІВА ЎЗАЕМАЎВАЖЛІВЫМІ І ЗАКОНАПАСЛУХМЯНЫМІ

«Чалавек—аўтамабіль—дарога. Мы ўсе так ці інакш маем адносіны да гэтага паняцця, таму бачна, колькі праблем, вялікіх і малых, нясе нам аўтамабілізацыя нашай краіны, у тым ліку і ў сталіцы. Свае меркаванні на гэты конт выказвае сёння начальнік ДАІ Мінска Анатоль СІДАРЭНЯ

— Анатоль Мікалаевіч, вы даўно, больш за дваццаць гадоў, працуеце ў ДАІ. Што, на ваш погляд, змянілася за гэты час? Працаваць стала больш складана ці, наадварот, прасцей? Што радуе і што засмучае?

— Працаваць, канешне ж, стала намнога складаней. Прычын таму шмат. Па-першае, за апошнія гады колькасць аўтатранспарту вырасла ў некалькі разоў. Зараз у Мінску 316 тысяч аўтамабіляў. Па-другое, з Захаду прыйшоў транспарт, безумоўна, з добрымі хадавымі якасцямі, але, на жаль, за руль села шмат незаконапаслухмяных людзей, якія не заўсёды самакрытычныя. Па-трэцяе, нестабільнасць у грамадстве — яна таксама адмоўна ўздзейнічае, прама ці ўскосна, на аўтатранспартную і дарожную сітуацыю. Па-чацвёртае, заканадаўства, як было на ўзроўні тых далёкіх часоў, так, практычна, і не змянілася. А трэба было б. Мяркую, што за некаторыя правапарушэнні неабходна змякчыць меру пакарання, а вось за злосныя, якія цягнуць за сабой цяжкія катастрофы, — зрабіць больш жорсткімі.

— Выкарыстоўваючы вопыт іншых краін, што трэба зрабіць, каб уся сістэма ДАІ, увесь ланцужок «чалавек—аўтамабіль—дарога» быў больш моцны і надзейны?..

— ...І больш бяспечны для ўсіх удзельнікаў дарожнага руху. Тое, што патрабуецца ад ДАІ, мы імкнёмся рабіць сумленна, сур'ёзна і строга. Як працяг гэтай работы — новыя правілы дарожнага руху, якія ўводзяцца з 1 верасня.

Можа здацца дзіўным, але больш за ўсё дарожна-транспартных здарэнняў адбываецца па віне пешаходаў у месцах, не ўстаноўленых для пераходу. Напрыклад, за шэсць месяцаў бягучага года яны складаюць 56 працэнтаў ад агульных правапарушэнняў. Гэта спецыфіка горада. Нельга безадказна ставіцца да трохадзінага паняцця «чалавек—аўтамабіль—дарога» і вадзіцелю, і пешаходу. Трэба ведаць: ёсць правілы — іх неабходна выконваць, а значыць паважаць іншых удзельнікаў дарожнага руху.

Наша работа скіравана на адно: зніжэнне аварыйнасці на дарогах. Апошнія гады гэта тэндэнцыя назіраецца. І гэта мяне радуе (у параўнанні з такім жа перыядам мінулага года за шэсць месяцаў на 3,8 працэнта зменшылася дарожна-транспартных здарэнняў, на 32,8 працэнта — колькасць загінуўшых). Але гэтыя паказчыкі павінны быць яшчэ лепшымі.

— Што для гэтага трэба?

— Старанне не толькі ДАІ і сродкаў масавай інфармацыі, але старанне і жаданне, і галоўнае, самакантроль усіх удзельнікаў дарожнага руху, каб кожны з іх строга ацэньваў свае дзеянні і не дапускаў памылак, якіх не церпіць дарога. Я ведаю сотні людзей, якія трапілі ў дарожна-транспартную аварыю і засталіся калекамі на ўсё жыццё. Паверце, гэта страшна і балюча. Перакананы, што кожны з іх думае і гаворыць адно: «Эх, калі б вярнуць назад, я б ніколі не парушаў правілаў». Але, як гавораць: «Харошая мысля прыходзіць апасля». Трэба наадварот, каб яна бегла крыху наперадзе дзеянняў і неабдуманых учынкаў. Ігнараваць на дарозе нельга нічым.

— Але, пагадзіцеся, Анатоль Мікалаевіч, не ўсё залежыць ад тых жа ўдзельнікаў дарожнага руху. Маю на ўвазе стан нашых дарог, якія з'яўляюцца аднымі з галоўных паказчыкаў нармальнасці дзяржавы. У нас яны проста жудасныя.

— Пярэчыць сказанаму не буду. Гэта, відаць, галаўны боль і начальніка ўпраўлення ўнутраных спраў Мінгарвыканкома Барыса Казіміравіча Тарлецкага і мэра сталіцы Уладзіміра Васільевіча Ярмошына. Шчыра скажу: мяне радуе іх пазіцыя ў адносінах да гэтай праблемы, ды вы і самі заўважаеце, што летам шмат дарог рамантуецца. І гэта пры тым, што існуюць вялікія фінансавыя цяжкасці, што ёсць дзіркі не толькі на дарогах, але і ў гарадскім бюджэце. Упэўнены, што агульнымі намаганнямі «ямачны» рамонт будзе весціся паспяхова.

— Вы гаворыце, што п'яны на дарозе — адна з вашых асноўных праблем. Ці змяніўся п'яны вадзіцель...

— Ён ніколі не мяняецца, таму што ён п'яны. Гэта значыць, што фізічны стан яго аслаблены, рэакцыя зніжана, страчана ўвага і адказнасць, а галоўнае — тая крытычная кропка, тыя моманты кантролю, якімі нармальны чалавек заўсёды вызначае свае паводзіны ў грамадстве, там, дзе небяспечны ўчастак, цвярозы ацэньвае рэальна, крытычна, п'яны зусім не ацэньвае — як ішоў ён 80 кіламетраў у гадзіну, так і ідзе з такой хуткасцю каля дзіцячага садзіка, школы.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

ІНФАРМАЦЫЙНЫ ГОЛАД БЕСПРАЦОЎНАМУ НЕ ПАГРАЖАЕ?

Паняцці «беспрацоўе» і «служба занятасці» прыйшлі ў наша жыццё не так даўно, але, тым не менш, трывала ў ім укараніліся. Калі на Захадзе гісторыя існавання службаў занятасці беспрацоўных налічвае ўжо больш за 100 гадоў, адпаведныя структуры ў нашай краіне ўзніклі толькі ў 1991 годзе. Таму ва ўмовах росту беспрацоўя (паводле прагнозаў спецыялістаў, да канца 1996 года армію беспрацоўных складуць звыш 900 тысяч чалавек) асабліва каштоўнай становіцца дапамога заходніх калег.

Нядаўна ў Мінску адбылося ўрачыстае адкрыццё першага ў рэспубліцы Эксперыментальнага інфармацыйнага цэнтра службы занятасці, функцыянаванне якога стала магчымым дзякуючы фінансаванню Дзяржаўнага фонду занятасці Беларусі, а таксама тэхнічнаму і камп'ютэрнаму забеспячэнню з боку міжнароднай праграмы «TACIS». Па сутнасці, новы інфармацыйны цэнтр уяўляе сабой самы поўны банк даных па ўсіх свабодных рабочых месцах і вакансіях у рэспубліцы. Любы чалавек, які сюды звернецца, зможа атрымаць адказ на сваё пытанне. У цэнтры працуюць спецыялісты па інфармацыі, спецыялісты па падрыхтоўцы і навучанні, псіхолагі, якія закліканы дапамагчы чалавеку, пры неабходнасці, прафесіянальна пераарыентавацца. Акрамя таго, у інфармацыйным цэнтры можна будзе атрымаць кансультацыю і фінансавую падтрымку пры стварэнні ўласнай справы.

Звяртацца да паслуг цэнтра змогуць не толькі сённяшнія беспрацоўныя, а таксама тыя, хто шукае новае рабочае месца. Пры неабходнасці інфармацыйная дапамога будзе таксама аказвацца і жыхарам іншых рэгіёнаў рэспублікі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ПІКЕТАЎ БУДЗЕ МЕНШ. ПРЫНАМСІ Ў МАГІЛЁВЕ

Цяпер, гэтаксама як і ў сталіцы, каб правесці пікет у Магілёве, патрэбна папярэдне атрымаць дазвол гарадскіх уладаў. Раней, нагадаем, падобная санкцыя патрабавалася толькі перад правядзеннем мітынгаў, вулічных шэсцяў і дэманстрацый.

Дарэчы, усіх тых, хто жадае арганізаваць у Магілёве тую ці іншую акцыю масавага пратэсту, чакае яшчэ адна не вельмі прыемная навіна. Цяпер яны забаронены на адной з галоўных плошчаў горада — Савецкай. Для падобных мэт гарвыканкомам выдзелена іншая, менш людная пляцоўка.

Сяргей ГРЫБ.

ДРЭННА ЖЫВЁМ, АЛЕ МЯСА ЖУЁМ...

Амаль на дзесяць працэнтаў больш у супастаўных цэнах прададзена прадуктаў харчавання ў рэспубліцы за студзень—май гэтага года ў параўнанні з аналагічным мінулагоднім перыядам. Паводле даных Міністэрства статыстыкі і аналізу Беларусі, што паступілі ў БЕЛТА, сума ад рэалізацыі па ўсіх каналах—праз прадпрыемствы рознічнага гандлю, грамадскага харчавання і рынкі—склала 17,5 трыльёна рублёў. Прычым аб'ём продажу асабліва ўзрос у Брэсцкай і Магілёўскай абласцях.

Значную частку нашага рацыёну складае прадукцыя, дастаўленая з рынку. Паводле звестак статыстыкаў, за пяць месяцаў гэтага года на гарадскіх рынках краіны сельгаставараў рэалізавана амаль на 570 мільярдаў рублёў. На 30 працэнтаў больш, чым у мінулым годзе, прададзена мяса і птушкі, амаль на столькі ж — малака, тварагу і сыру.

Тэрэза ХАЮЦІНА, БЕЛТА.

БЫЛА ПАРТЫЗАНКАЙ І «ЗВЯЗДА»...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Ён быў вядомым і таленавітым журналістам. Нарадзіўся Міхаіл у 1908 годзе ў вёсцы Бель 3-я Чэрыкаўскага павета Магілёўскай губерні, у сялянскай сям'і. У 1929-м уступіў у партыю бальшавікоў. У 1930—33 гадах вучыўся ў Камуністычным інстытуце журналістыкі ў Мінску. Быў рэдактарам чавусскай і дубровенскай раённых газет. З 29 студзеня 1939-га працаваў у калектыве рэспубліканскай маладзёжнай газеты «Чырвоная змена». На гэтай пасадзе і застала яго Вялікая Айчынная. Міхаіл Парфеновіч трапляе на Калінінскі фронт, потым ён на падпольнай рабоце на Віцебшчыне.

... Пачатку 25 студзеня 1943 года на Зыслаўскім прызямліўся самалёт з Вялікай зямлі. Сярод тых, хто прыляцеў на ім, быў і Міхаіл Барашкаў. Літаральна ў той жа дзень яму прадставілі новых калег па працы: былога рэдактара «Звязды» Піліпа Каськаўца, даваеннага карэспандэнта «Савецкай Беларусі» Георгія Шчарбатава, ведомага ў той час журналіста Аляксандра Сакевіча, былых супрацоўнікаў раённай друкарні Амяляна Шурпана, Ніну Цыйлько і Мікалая Курыку.

Яны і склалі калектыў «Звязды»-партызанкі. Рэдакцыя размясцілася ў невялікай вёсачцы Шостая брыгада на тым жа Зыславе. Сялянкі Марфа Мігун і Марыля Бубен без ваганняў згадзіліся пусціць звяздоўцаў у свае хаты.

З сямі чалавек, якія працавалі над газетай у партызанскай зоне, мне пашчасціла асабіста добра ведаць трох: Амяляна Сцяпанавіча Шурпана, Піліпа Цімафеевіча Каськоўца і Аляксандра Дзмітрыевіча Сакевіча. У свой час мы вельмі часта сустракаліся, і не аднаго разу гаварылі, вядома ж, пра іхняе звяздоўскае партызанскае мінулае.

На жаль, няўмольны час паступова, аднаго за другім, забраў іх у іншы свет. Як і ўсіх астатніх, хто меў самае непасрэднае дачыненне да выдання «Звязды» на Зыславе. Нізкі зямны паклон усім ім! Наша памяць і ўдзячнасць ім самая вялікая і бестэрміновая.

...Усяго за два дні — ва ўмовах глыбокай канспірацыі, на элементарнай паліграфічнай базе, што называецца, з нуля падрыхтавала і выдала тая выдатная сямёрка мужных людзей першы нумар «Звязды»-партызанкі. 28 студзеня 1943-га нашу газету чыталі ўжо ў партызанскіх атрадах, а неўзабаве — і ў занятых ворагам населеных пунктах краю.

Два разы на тыдзень у сераду і суботу выходзіла «Звязда». Па цяперашніх мерках тыраж яе быў невялікі: 500 экзэмпляраў. Чыталі адначасова ж яе ўсе: у партызанскіх атрадах, перадаваючы з рук у рукі — з атрада ў атрад, з вёскі ў вёску... І гэта зусім не перабольшанне, што «Звязда» ў той час стала адным з найбольш дзейсных сродкаў барацьбы з нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

Бачачы і добра разумеючы неабходнасць і вялікую ролю прапагандысцкай працы журналістаў, пільную ўвагу ўдзялялі ім кіраўнікі падполля і партызанскага руху. Частымі наведвальнікамі партызанскай рэдакцыі былі сакратары ЦК КП(б)Б Беларусі Міхаіл Жукавец, Раман Мазуркевіч, Міхаіл Зіманін, партызанскія важакі Васіль Казлоў, Язэп Бельскі, Віктар Ліванцоў... Клопаты і дапамогу ім стала ўсе было адным і тым жа.

93 нумары «Звязды» выйшлі ў партызанскай зоне. Апошні з іх датаваны 1 лютага 1944 года. Але, як убачыць яго рэдактар «Звязды»-партызанкі не давялося...

22 лютага таго ж 1944-га Міхаіл Барашкаў пайшоў на сустрэчу з падпольшчыкамі. Але трапіў на фашысцкую засаду і загінуў. Яго пахавалі ў вёсцы Шостая брыгада. Там і зараз ляжыць ён, непадалёку ад той хаты, дзе некалі была рэдакцыя.

...Мінаюць гады, дзесяцігоддзі. **На змену аднаму пакаленню прыходзіць другое. Такі няўмольны закон прыроды. Застаецца ж памяць: добрая, светлая, бясконцая — як, прынамсі, і само жыццё.**

Так было. Так ёсць. Так павінна быць!

Анатоль МЯСНІКОЎ.

У МУЗЕЙ «ЗВЯЗДЫ»

НА ЖАЛЬ, ЗАСТАЛОСЯ ЎСЯГО ТРЫ ЭКЗЕМПЛЯРЫ...

У нашу рэдакцыю штодзённа пішуць, звоняць па тэлефоне і прыходзяць людзі па самых розных пытаннях і справах. Дасылаюць і прыносяць добрыя весткі і свае ўспаміны, шчырыя лісты пра нялёгкае жыццё і скаргі. Некаторыя з гэтых допісаў адразу трапляюць на старонкі газеты, іншыя накіроўваюцца ў адпаведныя міністэрствы і ведамствы для праверкі, прыняцця мераў і аказання канкрэтнай дапамогі іх аўтарам.

А вось пенсіянер з г. п. Лагойск Ігнат Сямёнавіч Корзун завітаў у рэдакцыю зусім з іншай мэтай. Ён прынёс і перадаў нам дарагія знаходкі, якія захоўваў амаль 60 гадоў.

Аб тым, што гэта за незвычайныя экспанаты і як ім дасталіся, наш чытач расказвае ў сваім пісьме, што публікуецца ніжэй.

— Я — ураджэнец мястэчка Лоша, што на Уздзеншчыне (цяпер в. Лоша). У ім да вайны ў асноўным пражывала яўрэйскае насельніцтва. Паміж дзвюма вуліцамі ў цэнтры мястэчка стаяла царква. Прыкладна ў 1937 годзе ў васьмігадовым узросце я быў відавочцам яе разбурэння. У апошнія перадваенныя гады на гэтым месцы разбілі сквер, дзе вяскоўцы навакольных вёсак гандлявалі садавінай, агароднінай і іншымі сельскагаспадарчымі прадуктамі. Бярвенні ад разбуранай царквы выкарысталі для будаўніцтва хаты-чытальні, якое было закончана ці то ў канцы 1938-га, ці то ў 1939 годзе (дакладна не памятаю).

Будучы школьнікам, я разам са сваімі равеснікамі дапамагаў пераносіць з клуба газеты, якія будаўнікі насцілалі на столь узведзенага памяшкання. На маю долю дасталося каля дзесятка розных газет, якія я змясціў у самаробны футляр ад бацькавай скрыпкі, знойдзены на гарышчы нашай хаты. Пра гэтыя выданні прыйшлося ўспомніць толькі ў ваенны перыяд, калі была вялікая патрэба ў іх у заядлых курцоў самасаду. Для гэтых мэтаў давялося ахвяраваць некалькі нумароў. Праўда, газеты значна страцілі свой першапачатковы выгляд у сувязі з працяглым захоўваннем у неспрыяльных для гэтага ўмовах.

У пачатку Вялікай Айчыннай вайны, пры наступленні, фашысты спалілі мястэчка Лоша. У ім засталіся лічаныя дамы, якія размяшчаліся на ўскрайку. А хата-чытальня была пабудавана ў самым цэнтры мястэчка і, на вялікае здзіўленне, засталася стаяць, толькі ў адным месцы сцяну пашкодзіла артылерыйскім снарадам. Як гаварылі жыхары, яе выратавалі «святыя» бярвенні з царквы.

У сувязі з заканчэннем вучобы ў спецыяльнай навучальнай установе я змяніў месца жыхарства: перабраўся ў Лагойскі раён у 1951 годзе. А ў шасцідзесятыя гады, калі быў у водпуску ў сваёй роднай в. Лоша, прыхапіў і павёз да сябе ў г. п. Лагойск астатнія газеты, выдадзеныя ў 1938 годзе. З іх, на жаль, засталося ўсяго 3 нумары «Звязды», два — «Комсомольской правды», адзін — раённай газеты «Калгаснік Уздзеншчыны». Гэты экземпляр я перадаў уздзенскай рэдакцыі некалькі гадоў таму, напярэдадні Дня друку.

Ігнат КОРЗУН, чытач вашай газеты, пенсіянер, жыхар г. п. Лагойск.

Ад рэдакцыі. *Мы шчыра дзякуем Ігнату Сямёнавічу за перададзеныя экземпляры «Звязды», якія зоймуць сваё дастойнае месца ў музеі газеты.*

Заадно звяртаемся да ўсіх чытачоў і падпісчыкаў з просьбай: калі ў каго-небудзь з вас захаваліся даваенныя нумары нашай газеты, іншыя экспанаты ці рэчы, звязаныя амаль што з 80-гадовай гісторыяй «Звязды», калі ласка, дасылайце і прыносьце іх у рэдакцыю. Будзем вельмі ўдзячныя за любую знаходку!

АСАБІСТАЕ

Мой дзень

Пад рубрыкай «Віншавальная паштоўка» ў адной з паважаных мною газет сярод галоўных дат сённяшняга дня ёсць і прэзідэнцкія выбары ў Расіі, і нават 110-годдзе «прадстаўлення грамадскасці Карлам Фрыдрыхам Бэнцам першага ў свеце аўтамабіля». Няма галоўнага — 3 ліпеня — дня вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх акупантаў. Упэўнены — адбылося такое ненаўмысна. Газету робяць пераважна маладыя людзі. Для якіх (і ў іх гэтым няма віны) Айчынная вайна паняцце хоць і не абстрактнае, але далёкае. Для маіх дзяцей яна яшчэ больш аддаленая. Але, упэўнены, успамінаць будзе і ён.

ДЛЯ ЗАХОДНІХ БЕЛАРУСАЎ вайна з нямецкімі фашыстамі пачалася ў 1939 годзе. Дзядзуля-нябожчык быў мабілізаваны ў склад польскага войска. Давялося ваяваць. Часцей — адступаць. З тагачасных згадак успамінаецца эпізод. Афіцэр-паляк, разумеючы, што вайна прайграна, загадаў салдатам:

— Зачыніцеся ў астрозе. Прыйдуць саветы — скажаце, што вас пасадзілі за бунт...

Так хлопцы і зрабілі. Выслухаўшы гэта тлумачэнне, іх пасля сапраўды адпусцілі. А магло стаць інакш: Катынь ці Курапаты. Не было б ні мяне, ні маіх дзяцей...

Бясспрэчна, савецкіх салдат у Заходняй Беларусі большасць людзей сустракала з надзеяй на лепшае жыццё. Пасля для многіх прыйшла роспач. Арышты польскай (апалячанай) інтэлігенцыі. Назначэнне кіраўнікамі чужынцаў ці лайдакоў. Абы бедны быў. У маёй вёсцы Дубровіцы на сходзе адзін з дзядзькоў абурыўся такім рашэннем:

— Які з яго гаспадар?! Прафукае і наша дабро.

Назаўтра дзядзька знік...

Спакваля пачалі вышукваць «кулакоў». З'явіліся спісы на раскулачванне і высылку.

Прыйшоў немец. Жахлівы парадокс: пачатак жудаснай вайны многіх выратаваў ад Сібіры.

Доўгі час заходнія беларусы жылі пад палякамі. Менш двух гадоў пад Саветамі. Цяпер — пад немцамі. Многія і разабрацца не паспелі.

Да салдатаў-адступленцаў ставіліся са шкадаваннем. Дапамагалі. Дзядзька Іван Зарэцкі з-пад Ракава казаў, што многія з іх жылі прама ў вяскоўцаў. Ніхто не чапаў. Многае змянілася пасля з'яўлення партызанкі. Хто не паспеў пайсці ў лес, трапіў у лагер.

Бацька прыгадваў:

— Пастукаюць, помню, вечарам у вакно і першае пытанне: «Хозяин, дети есть?» Бо баяліся, каб падлеткі не разнеслі па вёсцы, што салдат прыходзіў. Немцы, даведаўшыся, маглі ўсю сям'ю расстраляць.

ФАШЫСТЫ ЗАБІЛІ МАЮ БАБУЛЮ. Выпадкова. Ішла з сяброўкаю дахаты пасля бацькоўскага сходу. Непадалёку ад хаты немцы на партызан учынілі засаду. Цёмна. Не відаць, хто ідзе. «Хальт, хальт!» — крычаць. А хата ўжо — у двух кроках. Спалохаліся, кінуліся бегчы. Па іх — агонь. Мама казала: адзін з немцаў, пазіраючы на іх, — мёртвую бабулю і параненую сяброўку, усё плакаў: дома таксама пакінуў дзяцей.

(Я напісаў: выпадкова застрэлілі. Няслушна. Для вайны гэта паняцце — выпадковасць — не падыходзіць...)

А вось бацькаву сям'ю немец выратаваў. Жылі на хутары. Вядома ж, не раз партызаны перакусіць заходзілі. У той дзень нехта страляў з лесу.

Неўзабаве на падворку ўжо былі казакі. Дзядулю збілі да паўсмерці. Хворую (з цяжкасцю рухалася) бабулю з сынамі — усіх пяцёра, старэйшаму — бацьку — крыху болей дзесяці — паставілі да сценкі. І тут на кані пад'ехаў немец. (Я падлеткам ніяк не мог уцяміць: немец, ды конны). Зайшоў у хату, перагаварыў з паўжывым дзедам і бабуляю. Загадаў казакам спыніць разбой. Тыя бурчаць. Тады ён стрэліў угору. Прыскакалі на конях яшчэ немцы.

Дарэчы, казакаў у нас ненавідзелі. У вайну лютавалі больш немцаў і паліцаяў. Праўда, казакамі іх з нацяжкаю можна называць, бо ў тую гайню траплялі і мясцовыя.

У школьныя гады я не мог уявіць, што немец плача ці выратоўвае сям'ю. Былі кнігі аднаго кірунку. Як і фільмы. Быкава ці Адамовіча, калі чытаў, то разумеў інакш. Агульная ваенная панарама засланяла дэталі, а тым больш тое, што не ўпісвалася ў схему. А факты страшныя. У Беларусі фашыстамі знішчана каля 9200 вёсак. У больш чым шасцістах забіты і спалены амаль усе жыхары. Загінуў кожны чацвёрты, на Віцебшчыне — кожны трэці...

ВАЙНА ПАЧВАРА. Яна спараджала далёка не толькі самаахвярныя ўчынкі. Нормай жа дэмакратычнага грамадства павінна стаць імкненне зразумець любога. У мяне ёсць знаёмы афіцэр. Сам — рускі, служыць Беларусі. Ва ўсіх адносінах добры хлопец. У сапраўдны свой ён партрэт Сталіна. Той палову краіны ў крыві патапіў, а гэты ледзь не моліцца. Маўляў, ужо пасля яго вайна была б гэта. А вайну выйгралі. Дык што мне цяпер бачыць у з-за гэтага вусатага пудзіла?!

ПРА БЕЛАРУСКУЮ ПАРТЫЗАНКУ гаворым і пішам шмат. Чаму немцы так доўга прыкрывалі дзеянні, іх шмат часта згадваем. Не абыходзілася, вядома, без рэвізіі савецкай прапаганды. Болей жа таго, на мой погляд, партызанскі спрабаваў спрыяла беларуская дбайнасць і няспешнасць. Менш рызыкі (чаго таксама не бракавала) — больш роздуму.

Маё пакаленне выхоўвалі на хвалёных ідэях. І толькі на іх. Гонар і слава тым, каму было... Але ж ёсць і другая праўда. Але і навалам чытаць.

Некалькі гадоў назад бацька расказаў, як партызаны выводзілі з хлева апошнюю карову. Тата-падлетак, плачучы, ухапіўся ёй за хвост. Але так атрымаў нагою ў жывот, што за некалькі метраў адляцеў. Таго «героя» з суседняй вёскі пасля вайны бачыў амаль штодня.

— Чаго ж вы, тата, не разлічыліся з ім?

— Паспрабаваў бы... Адразу б на Калыму трапіў.

Партызаны ваявалі супраць акупантаў. Але чаму кожны павінен быў ісці ў лес? Асабліва старыя ці ў каго дзеткі малыя? Дзякуй Васілю Быкаву, які паказаў вайну з іншага — больш чалавечага, а не лозунгавага — боку.

ДАВОДЗІЦЦА ЧУЦЬ СТРАШЭННУЮ ФРАЗУ: не, вайна не скончылася... Досыць! Яна скончылася на Беларусі ў 1944 годзе.

Не трэба праводзіць паралелі сённяшняга часу і таго, ваеннага. Не варта дзеля сваіх палітычных мэт здзекавацца над памяццю. Хто так робіць — не можа жыць у спакоі. Яму патрэбны ворагі. Яму патрэбна вайна. Не абавязкова са зброяй. Можна і на ўзроўні псіхалогіі...

Мы павінны помніць пра вайну і яе ахвяр. Але не дзеля нянавісці.

«Свет загінуў таму, што чалавеку было лягчэй памерці, чым змяніцца». Так напісаў Эдуард Скобелеў у рамане «Катастрофа».

Як цяжка змяніць сябе нават у дробязі. Ды неабходна. І менавіта цяпер. Каб не было потым позна.

Дарэчы, аўтар гэтых радкоў нарадзіўся 3 ліпеня. Праз адпаведны час у гэты ж дзень пайшоў служыць у войска. Праўда, нашмат гадоў пазней вызвалення Беларусі...

Міхась ТАЛОЧКА.

ВЁСКА ЗМАГАЕЦЦА ЗА ВЫЖЫВАННЕ

У абстаноўцы глыбокага сацыяльна-эканамічнага крызісу, у якім апынулася наша рэспубліка, бадай, цяжэй, чым каму, жывецца працаўнікам сельскай гаспадаркі. Непрадуманая цэнавая палітыка, эканамічны хаос, падатковы прэс, адсутнасць нармальных прававых асноў развіцця грамадства — усё гэта і шмат што іншае заганяе іх у бездань, робіць сапраўднымі жабракамі. Не выключэнне ў гэтым плане і саўгас «Гарадзяцічы» Любанскага раёна. Да ўсіх існуючых праблем у апошнія два гады тут дабавіліся і неўраджаі сельскагаспадарчых культур. Аднак людзі не адчайваюцца, не губляюць надзей на лепшую будучыню. Як і раней, яны старанна працуюць на сваіх рабочых участках, імкнуцца дасягнуць лепшых вынікаў.

У «Гарадзяцічах» заўсёды было на каго раўняцца, з каго браць прыклад. Вось і цяпер тут з цеплынёй і павагай гавораць пра механізатараў Мікалая і Міхаіла Мігуноў, Мікалая Бубіча, Вячаслава Болатава, жывёлаводаў Любоў Дзегцярэнка, Марыю Мігун, Веру Шэўчык, вадзіцеляў Уладзіміра Сярко, Аляксандра Мігуна... Усім ім, як і многім іншым працаўнікам гаспадаркі, уласціва высокая свядомасць, працавітасць, адказнасць за даручаны ўчастак работы. Гэтыя каштоўныя якасці, без якіх у сельскай гаспадарцы, што называецца, рабіць няма чаго, перадаюцца ў вёсках з пакалення ў пакаленне. І наогул для членаў саўгаса «Гарадзяцічы» калектыўныя здабыткі ў працы вышэй за асабістыя. Менавіта на гэтым, на маю думку, і грунтуецца ўся дзейнасць працалюбівага, дружнага і адданага калектыву гаспадаркі.

Пашанай і шчырай удзячнасцю за працоўныя набыткі акружаны тут ветэраны сельскагаспадарчай вытворчасці, тыя, хто ў свой час не шкадаваў у імя агульных набыткаў здароўя, таленту, сіл і энергіі. Як і раней, у часы існавання Саюза ССР, даражаць у саўгасе справамі і здзяйсненнямі ардэнаносцаў Вячаслава Уладзіміравіча Плышэўскага, Валянціны Мікалаеўны Бубіч, Алены Ісакаўны Слівец, Івана Андрэевіча Шыкоўскага. Ажно 48 працаўнікоў гаспадаркі ўдастоены ганаровага звання «заслужаны работнік саўгаса». Сярод іх Марыя Сямёнаўна Сівіцкая, Мікалай Маркавіч Шэўчык, Мікалай Пятровіч Братчэня, Мікалай Сяргеевіч Сярко... Дарэчы, гэта званне дае заслужаным людзям цэлы шэраг ільготаў. Штогод яны атрымліваюць прэміі (нават калі і не заняты ўжо ў сельскагаспадарчай вытворчасці), бясплатна апрацоўваюцца іхнія прысядзібныя ўчасткі, выдаецца збожжа, выдзяляецца сенажаць.

Агульнапрызнана: важная роля ў арганізацыі любой вытворчасці адводзіцца спецыялістам. Сельская гаспадарка тут не выключэнне. Арганізаваць людзей, настроіць іх на справу, асабліва зараз, — вельмі няпроста, ды і дадзена гэта, скажам так, далёка не кожнаму. У «Гарадзяцічах» здаўна ўмеюць выхоўваць і расціць добрыя кадры: сапраўдных тэхнолагаў палёў, ведаючых сваю справу заатэхнікаў, селекцыянераў, інжынераў, тэхнікаў... Шмат гадоў працуе ў гаспадарцы Серафіма Аляксандраўна Петрыкава — заатэхнікам-селекцыянерам, галоўным спецыялістам саўгаса, цяпе — загадчыцай свінафермы. Як кажуць, на сваіх месцах у гаспадарцы галоўны эканаміст Вольга Мікалаеўна Чыжык, галоўны інжынер Анатоль Адамавіч Вішчэня, загадчык фермы Мікалай Васільевіч Мігун, іншыя спецыялісты.

Думаю, не памылюся, калі скажу, што значнай доляй свайго аўтарытэту і сваіх набыткаў яны абавязаны дырэктару саўгаса Мікалаю Пятровічу Кульбіцкаму. У «Гарадзяцічах» ён амаль што 16 гадоў, з іх 10 — на пасадзе кіраўніка гаспадаркі. Амаль усе цяперашнія спецыялісты і кіраўнікі сярэдняга звяна выраслі побач з ім, увабраўшы і ўвасобіўшы ў працы прынцыпы арганізацыі вытворчасці, падыходы да людзей і справы самога дырэктара. Таму і не дзіўна, што паміж кіраўнікамі ўсіх рангаў тут назіраецца поўнае ўзаемаразуменне, давер, павага. І гэта ідзе на карысць справе. Разам з тым, дырэктар саўгаса ўмее заклікаць і да добрасумленнасці, дысцыпліны, парадку як любога са спецыялістаў, так і кожнага радавога працаўніка. Строга і прынцыпова ставіцца Мікалай Кульбіцкі і да сябе. А яшчэ ён сціплы і спагадлівы чалавек.

У час майго знаходжання ў гаспадарцы ў кабінет да Мікалая Пятровіча зайшла заплаканая работніца саўгаса. У яе цяжка захварэў бацька, і яго тэрмінова трэба было везці ў Любань у бальніцу. Кульбіцкі тут жа аддаў бензін са сваёй машыны і адправіў хворага да ўрачоў. Потым мне казалі, што такія выпадкі ў гаспадарцы частыя.

І наогул у «Гарадзяцічах» робіцца вельмі многае для таго, каб людзі адчулі клопат, увагу і павагу да сябе. З многіх прадпрыемстваў рэспублікі прама ў саўгас паступаюць швейныя і трыкатажныя вырабы, пасуда, абутак, мэбля, складаная бытавая тэхніка, будаўнічыя матэрыялы, якія, натуральна, рэалізоўваюцца сваім рабочым практычна без гандлёвай нацэнкі. Мае гаспадарка ўласнае кафэ, у якім кожная сям'я можа адсвяткаваць тую ці іншую ўрачыстасць, якое-небудзь мерапрыемства, а выбар страў і далікатэсаў тут вельмі вялікі і разнастайны.

Мае саўгас шэраг дапаможных цэхаў. Тут робяць, напрыклад, добрай якасці цвікі, якіх хапае ледзь не ўсяму раёну, будаўнічыя блокі... У швейным жа цэху вам пашыюць і зробяць не горш за гарадскую абноўку адзення. Свая ў гаспадарцы і цырульня.

Няма ў «Гарадзяцічах» праблем і з вядзеннем уласнай гаспадаркі. Кожны двор мае да гектара зямельных угоддзяў. На 25 сотках калгас вырошчвае кожнаму гаспадару каласавыя амаль што бясплатна. Убіраюць жа і бульбу, і збожжавыя, як правіла, саўгаснай тэхнікай зноў жа за сімвалічную аплату. Няма праблем з палівам, маладняком жывёлы для ўласных патрэб, сенам... А 38 чалавек набылі апошнім часам коней.

Клопаты аб людзях, магчымасць займацца добрай справай прыцягваюць сюды маладыя рабочыя рукі. Толькі нядаўна прыйшлі працаваць у саўгас сыны патомных гарадзяціцкіх палешукоў Васіль Плышэўскі, Уладзімір Яльчык, Уладзімір Пекар.

...Вось такімі буднямі — складанымі, неадназначнымі, нярэдка і супярэчлівымі — жыве сёння палеская глыбінка. Вёска жыве, робіць усё, каб выжыць. Людзі разумеюць: прыйдуць і лепшыя часы.

Валерый ПАЎЛОВІЧ, рэдактар любанскай райгазеты « Голас Любаншчыны».

НАЎЗДАГОН

ПРЫ РАЗМЕРКАВАННІ СТУДЭНТАЎ-ПЕДАГОГАЎ І МЕДЫКАЎ ЧАКАЮЦЬ БОЛЬШ ЖОРСТКІЯ ЎМОВЫ. АЛЕ З НАСТУПНАГА ГОДА

Усё новае не больш чым проста забытае старое. Размеркаванне. Слова, так добра вядомае ў недалёкія «савецкія» часы, для сённяшніх студэнтаў зноў стала актуальным: днямі Кабінет Міністраў прыняў пастанову аб абавязковым накіраванні на працу выпускнікоў дзяржаўных медыцынскіх і педагагічных навучальных устаноў. Нягледзячы на тое, што праца над новым палажэннем аб размеркаванні толькі-толькі пачалася (а гэта значыць, што больш жорсткі парадак накіравання на працу сёлетніх выпускнікоў не закранае), сам факт плануемых перамен адразу нарадзіў пытанні. Праясніць лёс, прынамсі, будучых настаўнікаў наш карэспандэнт паспрабаваў пры дапамозе начальніка ўпраўлення вышэйшай адукацыі Міністэрства адукацыі і навукі Беларусі Дзмітрыя Сяргеевіча ДАМАНЕЎСКАГА.

— Такім чынам, выпускнікоў педагагічных ВНУ і вучылішчаў чакаюць новыя ўмовы размеркавання. Чым гэта выклікана?

— Сёння ні для каго не сакрэт, што ў пэўных рэгіёнах Беларусі (гаворка ідзе перш-наперш аб сельскай мясцовасці і так званых «чарнобыльскіх» раёнах) адчуваецца вялікі недахоп настаўнікаў. Атрымліваецца, дзяржава як бы пазбаўляе жыхароў гэтых рэгіёнаў іх законнага права на адукацыю. Каб неяк выправіць становішча, мы вымушаны ісці на распрацоўку новага палажэння аб размеркаванні. Дарэчы, нельга сказаць, што ў апошнія гады яно не праводзілася. Але факты сведчаць, што па самых розных прычынах амаль палова ўсіх выпускнікоў да месцаў размеркавання «не даязджала». Праблему забеспячэння кадрамі ўдавалася вырашаць толькі дзякуючы мэтаваму прыёму, і то зноў-такі не заўсёды.

Таму зараз працаўладкаванне выпускнікоў будзе пастаўлена пад больш строгі кантроль. Верагодна нават, што ў новае палажэнне аб размеркаванні студэнтаў мы ўключым пункт аб кантрактнай аснове навучання. Гэта значыць, абітурыент атрымае магчымасць падпісаць спецыяльную дамову, якая дасць яму шанц паступіць у навучальную ўстанову па-за конкурсам. Але пасля заканчэння вучобы гэты спецыяліст будзе павінен абавязкова паехаць на працу ў пэўную мясцовасць.

— І, прыблізна, на які час?

— Пытанне аб тэрмінах размеркавання пакуль заўчаснае, яно яшчэ будзе абмяркоўвацца. Сёння, напрыклад, выпускнікі атрымліваюць накіраванне на два гады. Хутчэй за ўсё, гэты тэрмін не зменіцца.

— Але давайце ўдакладнім, хто «падпадае» пад размеркаванне? Ва ўрадавай пастанове гаворка ідзе аб будучых медыках і педагогах. А астатнія?

— Сапраўды, абавязковае накіраванне на працу атрымаюць выпускнікі медыцынскіх і педагагічных навучальных устаноў, прычым не толькі вышэйшых, але і сярэдніх спецыяльных. Выключэнне складуць хіба што студэнты, якія вучацца за ўласныя грошы.

Што датычыць астатніх спецыяльнасцей, патрэба ў іх на сёння не такая актуальная.

— Бадай, самае няпростае пытанне: па якому прынцыпу будзе праводзіцца размеркаванне?

— Яго парадак яшчэ не вызначаны, але, як заўсёды, будуць улічвацца канкрэтныя прапановы з месцаў (у тым ліку матэрыяльнага плана), а таксама жаданне саміх выпускнікоў. Апроч таго, па магчымасці, будзем размяркоўваць як мага бліжэй да тых мясцін, адкуль студэнт прыехаў вучыцца.

— Калі ўзгадаць мінулыя часы, ужо зараз можна прадбачыць, што рашэнне аб абавязковым размеркаванні будзе вельмі неадназначна ўспрынята самімі студэнтамі...

— А як, з іншага боку, успрымаць сітуацыю, калі шмат у якіх школах настаўнікі вымушаны працаваць на паўтары-дзве стаўкі альбо ўвогуле працаваць не па профілю?

Нарэшце, трэба зразумець, што дзяржава, якая за свае грошы рыхтуе спецыяліста, мае права патрабаваць што-небудзь узамен.

Сяргей ГРЫБ.

AUTOSTOP

НА ДАРОГАХ МЫ ПАВІННЫ БЫЦЬ АСАБЛІВА ЎЗАЕМАЎВАЖЛІВЫМІ І ЗАКОНАПАСЛУХМЯНЫМІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Калі раней горад, як правіла, пасля дванаццаці ночы заміраў, станавіўся спакайнейшым да 5-6 гадзін раніцы, то цяпер гэтага не скажаш: асноўная колькасць дарожна-транспартных здарэнняў па віне нецвярозых вадзіцеляў адбываецца ноччу. Усё змянілася наадварот. Сёння затрыманых ранiцай і ў першай палове дня ў нецвярозым стане ўсяго 15—20 працэнтаў супраць 80—90 працэнтаў, якія былі раней (і гэта былі ў асноўным тыя, хто ўчора добра падпіў, а сёння паказвае толькі астаткавае). Як бачыце, мы марудна, але ўпэўнена набліжаемся да сытага Захаду, калі вірлівае жыццё ў буйным горадзе праходзіць ноччу. Мы ж, работнікі міліцыі, адказныя за горад, таму нам працаваць становіцца больш складана. Трэба большыя штаты, сродкі. Пакуль жа гэтага няма. Вось і прыходзіцца нагружаць людзей, часцей адрываць іх ад сем'яў. І нікуды не дзецца нам — гэтага патрабуе спакой нашага горада.

Засмучае і трывожыць тое, што сёння п'юць у адкрытую, нават нахабна: і ведае ж часам, што трэба ехаць, усё роўна п'е і садзіцца за руль. Улічваючы такую сітуацыю, мы праводзім у адносінах да нецвярозых вадзіцеляў вельмі жорсткую палітыку: 70 працэнтаў такіх парушальнікаў мы пазбаўляем вадзіцельскіх пасведчанняў.

— Акрамя кіравання аўтамабілем у нецвярозым стане, якія яшчэ найбольш характэрныя правапарушэнні назіраюцца на дарогах?

— Перавышэнне хуткасці. Чаму кожны другі вадзіцель загадзя ставіць сябе на пазіцыю парушальніка, перавышаючы ўстаноўленую норму. Здаецца, яны не задумваюцца — чаму? Хоць вядома, што ездзіць 80 км/гадз. па горадзе неразумна, бо «зялёная хваля» разлічана на 60 км/гадз. І што з таго, што «ліхач» гоніць наперад, а потым стаіць пад святлафорам і чакае, пакуль яго спакойна не дагоніць, скажу прама, памяркоўны і культурны вадзіцель.

— У савецкія часы, помню, гаварылі, што ў Мінску самыя дысцыплінаваныя пешаходы: на чырвонае святло дарогу не стануць пераходзіць. А цяпер як?

— Паназірайце. Прызнаюся: я задаволены мінчанамі і ўдзячны ім за стрыманасць, а значыць, за тую культуру паводзін на дарогах, якую яны дэманструюць і цяпер. Яны былі, ёсць і будуць самымі дысцыплінаванымі пешаходамі ў СНД. Пяць гадоў я ўзначальваю ДАІ горада і кожны год паступова зніжаецца колькасць дарожна-транспартных здарэнняў і загінуўшых у выніку іх (у мінулым годзе загінула 40 чалавек). Няма ў былым Саюзе горада з мільёнам жыхароў, дзе былі б такія паказчыкі. Ставіць усё ў заслугу аўтаінспекцыі я не бяруся, таму што разумею: усё ўзаемазвязана.

Мы вельмі жорстка працуем, штрафуем больш, чым у іншых гарадах. За пяць месяцаў выяўлена каля 300 тысяч парушальнікаў дарожнага руху. Гэта мала? Гэта вельмі многа! Тым не менш, лічу, дзякуючы ў многім такому падыходу мы зніжаем тую ж смяротнасць, захоўваем гораду самае каштоўнае — жыццё людзей.

Праўда, апошнім часам мы застаёмся з правапарушальнікамі сам-насам. Успомніце, як было раней: аб парушэннях правілаў дарожнага руху паведамлялася на работу. І людзі сароміліся выглядаць у вачах сваіх калег гэткім нядобрым грамадзянінам. Тады працоўны калектыў адкрыта ўдзельнічаў у падтрыманні дысцыпліны, выказваў свае зацікаўленыя адносіны да захавання жыцця сваіх работнікаў. Сёння ж усім абыякава. Такі падыход мне незразумелы. Здавалася б, кожны кіраўнік, ці то дзяржпрадпрыемства, ці прыватнага, павінен быць зацікаўлены ў тым, каб чалавек прыйшоў на працу здаровы, прынёс прыбытак, карысць прадпрыемству. Усе будуць несці страты, калі работнік трапіць ў дарожна-транспартнае здарэнне. Таму лічу, што ў кантракце, які зацвярджаюць наймальнік і работнік, трэба прадугледзець пункт дагавора, які б патрабаваў ад апошняга абавязковага выканання правілаў дарожнага руху. Перакананы, многіх гэта стрымлівала б ад смерці, калецтваў і г. д. А ў прынцыпе, кожны чалавек належыць не толькі сабе, а і ўсяму грамадству, таму законы апошняга трэба выконваць і падпарадкоўвацца ім. Вядома, гэта складана, цяжка. Шкада, што не кожны адчувае нейкія абавязацельствы перад іншымі, а жыве па прынцыпу: пакуль гром не грымне, мужык не перахрысціцца. Так не павінна быць.

— Ці ёсць значныя адрозненні новых правілаў ад папярэдніх, якія былі зацверджаны яшчэ ў 1987 годзе?

— Хутка яны з'явяцца асобным выданнем, а пакуль жа, дарэчы, з імі можна пазнаёміцца і ў вашай газеце («Звязда» ад 27 чэрвеня 1996 г. Рэд.). Раіў бы сур'ёзна іх вывучыць, асабліва тым, хто дрэнна ведаў «старыя» ПДР. Што датычыцца новаўвядзенняў, то яны будуць, спадзяёмся, зразумелыя і ўспрынятыя ўсімі. Уведзены новы раздзел «Рух у жылых зонах», дзе адзначана, што «ў жылой зоне забараняецца рух са скорасцю больш за 20 км/гадз., скразны рух, вучэбная язда, стаянкі з працуючымі рухавікамі».

Я падкрэсліваў ужо, што галоўнае для ДАІ — парадак на дарогах, а значыць, жыцці людзей. Таму з улікам насычанасці дарожнага руху, рамянямі бяспекі неабходна будзе карыстацца і падлеткам да 12 гадоў, і інвалідам. Ёсць і некаторыя іншыя змяненні.

— У Беларусі, а ў Мінску асабліва заўважана, наколькі пабольшала ў нас аўтамабіляў. Гэта добра, але ж, відаць, з гэтым звязана шмат складанасцей?

— У многім мы паўтараем Захад, адкуль патокам ідуць да нас аўтамабілі. Колькасць іх павялічваецца нават не па днях, а па гадзінах. Мяркуйце самі, мы ставім і здымаем з уліку за дзень да 500 машын. Калі ўлічыць, што рабочы дзень роўны 8 гадзінам, у якіх 480 хвілін, то на рэгістрацыю ці перарэгістрацыю адной машыны трэба затраціць менш як адну хвіліну. Мы былі вымушаны адкрыць тры пункты рэгістрацыі, хутка будзе створаны чацвёрты — на аўтарынку.

З павелічэннем колькасці аўтатранспарту ўзнікаюць праблемы яго паркоўкі, абслугоўвання, захоўвання і г.д. Гэта настолькі сур'ёзна, што вырашэнне іх залежыць не толькі ад ДАІ. Наша дзяржава і ў гэтым плане стала заложніцай раздзяржаўлення. Што я маю на ўвазе? Ва ўсіх фірмах, ва ўсіх дзяржаўных прадпрыемстваў маюцца офісы, аўтатранспарт, а вось стаянкі рэдка ўбачыш. А як праектуюцца магазіны? Усё робіцца, каб уваход тыкнуць у самую праезную частку. Вось і паркуюцца машыны дзе папала, перашкаджаючы нармальнаму руху на вуліцах Мінска.

Цяпер павінна ставіцца задача так: ёсць офіс, ёсць машына, павінна быць і стаянка. Калі гэта ўмова не выконваецца, то, мабыць, і не выдаваць такой фірме ліцэнзію на дзейнасць. Інакш гэта дрэнна і гораду, і яго жыхарам. Але сёння ніхто не адмовіцца ад машыны. Калі не хочаш, каб аўтатранспарт нас задушыў (маральна таксама), мы павінны сур'ёзна вырашаць яго праблемы. Як гэта робіцца ў Германіі, Японіі, Францыі. Думаеце, чаму яны пачалі будаваць гарады-спадарожнікі? Вядома ж, з ускладненнем многіх гарадскіх праблем, у тым ліку і ў першую чаргу — транспартных.

— І яшчэ адна праблема, Анатоль Мікалаевіч, якая, здаецца, турбуе многіх аўтаматараў крадзяжы машын.

— У нас яны таксама зменшыліся. У гэтым годзе за пяць месяцаў было ўкрадзена і ўгнана каля 150 машын, злавілі больш 50 угоншчыкаў іх. Але такога наогул не павінна быць. Да злодзеяў трэба прымяняць самыя жорсткія меры. А ў нас чамусьці атрымліваецца так: злавілі ўгоншчыка—даюць усяго 1,5—3 гады, а як крадзеж — да 10 гадоў. Лічу, што ўсё трэба кваліфікаваць як крадзеж. Не кожны чалавек сёння зможа купіць машыну, не ўшчаміўшы інтарэсы сям'і, і калі ў яго ўкрадуць яе, то другі раз ён яе ўжо не купіць. А крадуць, як вы здагадваецеся, не толькі ў тых, хто можа набыць дзве-тры машыны, а і ў тых, для каго крадзеж — трагедыя.

Я таксама выключыў бы такое паняцце, як «добрасумленны пакупнік». Каму яно патрэбна? Крадзеная машына павінна быць вернута ўладальніку. І не трэба шкадаваць такога пакупніка. А хто пашкадуе таго, у каго ўкралі? Так можа быць у той жа Германіі, дзе магутныя страхавыя кампаніі, якія выплачваюць грошы, і ўладальнік у такім разе нічога не губляе. У нас жа ён наогул нічога не атрымлівае. Гэта няправільна. Парадак можна навесці толькі ўзмацненнем прававых нормаў.

— Жыццё ў нас горкае. Не маючы магчымасці купіць праязныя білеты, многія пераселі на веласіпеды ці наогул сталі хадзіць пешшу, што, мяркую, таксама ўскладняе работу ДАІ.

— Вы як у ваду глядзіце. Мы рыхтуем рашэнне Мінгарвыканкома аб рэгістрацыі веласіпедаў, каб хоць крыху прафілакціраваць іх крадзеж. Трэба думаць і аб веласіпедных дарожках. Мы гэтую праблему бачым, у нас ёсць напрацоўкі па яе аблягчэнню.

Хацеў бы звярнуцца да бацькоў. Зараз летнія канікулы, але многія дзеці застаюцца дома. Пагутарыце з імі, растлумачце паводзіны ў дварах, на дарогах: спальваць энергію ім, канешне, трэба, але толькі каб гэта было не ва ўрон здароўю. Думаць пра дзяцей мы павінны ўсе разам.

— Дзякую, Анатоль Мікалаевіч, за гутарку і са святам — з 60-годдзем утварэння ДАІ. Разумных вам і нам пешаходаў, вадзіцеляў і інспектараў Дзяржаўтаінспекцыі. Каб было паміж імі ўзаемаразуменне і ўзаемапавага.

— Дзякуй, што памятаеце пра гэты дзень. Мы павінны быць цярплівымі адзін да аднаго і пры гэтым рабіць добра сваю справу. Калі гэта будзе выконвацца, то многія праблемы самі па сабе вырашацца. Шчаслівай дарогі ўсім чытачам нашай газеты «Звязда».

Гутарку вёў Уладзімір АНДРЫЕВІЧ.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 237

АБ УСТАНАЎЛЕННІ ДЫПЛАМАТЫЧНЫХ АДНОСІНАЎ ПАМІЖ РЭСПУБЛІКАЙ БЕЛАРУСЬ І КАРАЛЕЎСТВАМ САУДАЎСКАЯ АРАВІЯ

1. Устанавіць дыпламатычныя адносіны паміж Рэспублікай Беларусь і Каралеўствам Саудаўская Аравія.

2. Міністэрству замежных спраў Рэспублікі Беларусь прыняць неабходныя меры па афармленню ўстанаўлення дыпламатычных адносінаў паміж Рэспублікай Беларусь і Каралеўствам Саудаўская Аравія.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

1 ліпеня 1996 г., г. Мінск.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 234

АБ УЗНАГАРОДЖАННІ М. М. ЯРОМЕНКІ МЕДАЛЁМ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

За вялікія заслугі ў развіцці тэатральнага мастацтва і актыўную грамадскую дзейнасць узнагародзіць артыста Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы Яроменку Міхаіла Міхайлавіча медалём Францыска Скарыны.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

28 чэрвеня 1996 г., г. Мінск.

ПРЭЗІДЭНТ ДАЎ ЗГОДУ

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь выдаў указ, у якім гаворыцца: «Кіруючыся артыкулам 56 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб судовай ладзе і статусе суддзяў у Рэспубліцы Беларусь», **пастанаўляю:**

Даць згоду на прыцягненне да крымінальнай адказнасці і прыпыненне суддзеўскіх паўнамоцтваў суддзі суда Ашмянскага раёна Віцебскай вобласці Бургвіна Віктара Міхайлавіча і суддзі суда Мсціслаўскага раёна Магілёўскай вобласці Грыгор'евай Людмілы Васільеўны.

БЕЛТА.

НАЗНАЧЭННЕ

Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Дзянісаў Мікалай Сяргеевіч назначаны першым намеснікам старшыні Галоўнай дзяржаўнай падатковай інспекцыі пры Кабінеце Міністраў Рэспублікі Беларусь. Ён вызвалены ад пасады намесніка старшыні Галоўнай дзяржаўнай падатковай інспекцыі пры Кабінеце Міністраў Рэспублікі Беларусь.

БЕЛТА.

У ПРЭЗІДЫУМЕ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА

Пад старшынствам Сямёна Шарэцкага 1 ліпеня адбылося пасяджэнне Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларусі. На ім разгледжаны пытанні вучобы дэпутатаў, узнагароджанні Ганаровай граматай парламента і іншыя.

На пасяджэнні падтрымана хадайніцтва аб прысваенні чарговага воінскага звання генерал-маёр намесніку старшыні Камісіі па нацыянальнай бяспецы, абароне і барацьбе са злачыннасцю Барысу Бікініну.

Прэс-служба Вярхоўнага Савета — БЕЛТА.

ПАСТАНОВА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

АБ ЗАЦВЯРДЖЭННІ ПАГАДНЕННЯ АБ ПАРЛАМЕНЦКІМ СХОДЗЕ СУПОЛЬНАСЦІ РАСІІ І БЕЛАРУСІ І СКЛАДЗЕ ДЭЛЕГАЦЫІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ У ПАРЛАМЕНЦКІМ СХОДЗЕ СУПОЛЬНАСЦІ РАСІІ І БЕЛАРУСІ

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Зацвердзіць Пагадненне аб Парламенцкім Сходзе Супольнасці Расіі і Беларусі, падпісанае 29 красавіка 1996 года ў Санкт-Пецярбургу.

2. У адпаведнасці з Пагадненнем аб Парламенцкім Сходзе Супольнасці Расіі і Беларусі зацвердзіць склад дэлегацыі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь (спіс прыкладаецца).

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШАРЭЦКІ

21 чэрвеня 1996 г., г. Мінск. № 391-XIII

Дадатак да Пастановы Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь № 391-XIII ад 21.06.96 г.

СПІС ЧЛЕНАЎ ДЭЛЕГАЦЫІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ У ПАРЛАМЕНЦКІМ СХОДЗЕ СУПОЛЬНАСЦІ РАСІІ І БЕЛАРУСІ

Шарэцкі Сямён Георгіевіч — Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, кіраўнік дэлегацыі.

Абрамава Вольга Міхайлаўна (дэпутацкая сацыял-дэмакратычная фракцыя «Саюз працы») — сакратар Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па міжнародных справах.

Азарчанкаў Аляксандр Міхайлавіч (дэпутацкая фракцыя аграрыяў) — член Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па аграрных пытаннях і сацыяльнаму развіццю сяла.

Бекіш Міхаіл Іосіфавіч (дэпутацкая фракцыя аграрыяў) — член Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па прамысловасці, транспарту, будаўніцтву, энергетыцы, гандлю і іншых паслугах насельніцтву, сувязі і інфарматызацыі.

Белякоў Уладзімір Леанідавіч (дэпутацкая фракцыя «Згода») — член Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па ахове здароўя, фізічнай культуры і спорту.

Бурак Віктар Канстанцінавіч (дэпутацкая фракцыя «Згода») — член Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па нацыянальнай бяспецы, абароне і барацьбе са злачыннасцю.

Вайцяховіч Эдуард Антонавіч (дэпутацкая фракцыя «Грамадзянскае дзеянне») — член Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па экалогіі і прыродакарыстанню.

Варашнін Уладзімір Мікалаевіч (дэпутацкая фракцыя «Згода») — член Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па нацыянальнай бяспецы, абароне і барацьбе са злачыннасцю.

Ганчар Віктар Іосіфавіч (дэпутацкая фракцыя «Грамадзянскае дзеянне») — член Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па заканадаўству.

Ганчарык Уладзімір Іванавіч (незалежны дэпутат) — дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Калякін Сяргей Іванавіч (дэпутацкая фракцыя камуністаў)— член Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Карпіевіч Мікалай Фёдаравіч (дэпутацкая фракцыя «Згода») — старшыня Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па нацыянальнай бяспецы, абароне і барацьбе са злачыннасцю.

Катляроў Ігар Васільевіч (дэпутацкая фракцыя камуністаў) — старшыня Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па правах чалавека, нацыянальных пытаннях, сродках масавай інфармацыі, сувязях з грамадскімі аб'яднаннямі і рэлігійнымі арганізацыямі.

Козыр Аляксандр Віктаравіч (дэпутацкая фракцыя камуністаў) — старшыня падкамісіі па справах СНД Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па міжнародных справах.

Красуцкі Анатоль Віктаравіч (дэпутацкая фракцыя камуністаў) — член Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па рэгламенту, мандатах і дэпутацкай этыцы.

Краўчанка Пётр Кузьміч (дэпутацкая фракцыя «Згода») — старшыня Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па міжнародных справах.

Малафееў Анатоль Аляксандравіч (дэпутацкая фракцыя камуністаў) — намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па эканамічнай палітыцы і рэформах.

Мельнікаў Кузьма Міхайлавіч (дэпутацкая фракцыя аграрыяў) — член Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па нацыянальнай бяспецы, абароне і барацьбе са злачыннасцю.

Новак Валерый Адамавіч (дэпутацкая сацыял-дэмакратычная фракцыя «Саюз працы») — сакратар Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па заканадаўству.

Плецюхоў Уладзімір Анесціевіч (дэпутацкая фракцыя камуністаў) — старшыня Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па адукацыі, навуцы і культуры.

Рачкоў Леанід Уласавіч (дэпутацкая фракцыя «Згода») — намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па міжнародных справах.

Хоміч Віктар Кірылавіч (дэпутацкая фракцыя камуністаў) — старшыня Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па праблемах чарнобыльскай катастрофы.

Худая Марыя Мікалаеўна (дэпутацкая фракцыя «Згода») — старшыня Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па экалогіі і прыродакарыстанню.

Шаршуноў Вячаслаў Аляксеевіч (дэпутацкая фракцыя аграрыяў) — член Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па адукацыі, навуцы і культуры.

Шлындзікаў Васілій Міхайлавіч (дэпутацкая фракцыя «Грамадзянскае дзеянне») — старшыня Пастаяннай камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па эканамічнай палітыцы і рэформах.

ПРАЦЯГ СКАНДАЛУ

ВІНАВАТЫХ СТАЛІ ШУКАЦЬ НЕ ТАМ, ДЗЕ ТРЭБА

Даволі нечаканы працяг атрымала надзвычайнае здарэнне, пра якое ўжо двойчы расказвала наша газета. Нагадаем: вадзіцель ДАП-ІІ г. Слоніма Пётр Болван быў камандзіраваны за нейкім абсталяваннем у вайсковую часць, размешчаную ў Пружанскім раёне. На складзе машыну загрузілі скрынямі зялёнага колеру пад пломбамі. На «дзевятцы» пад'ехалі два чалавекі ў цывільным, паведаміўшы вадзіцелю, што яны будуць суправаджаць груз да аэрадрома пад Мінскам. Маўляў, усе патрэбныя дакументы ў іх у «дыпламаце», «можаш паціху ехаць, а мы дазаправім машыну і дагонім».

З размовы паміж вайскоўцамі П. Болван зразумеў, што ў зялёных скрынях, хутчэй за ўсё, не абсталяванне, як было ўказана ў дарожным лісце, а нешта больш сур'ёзнае. Таму, выехаўшы ў адзіночку з падазроным грузам і не дачакаўшыся абяцанага суправаджэння, Пётр Аляксандравіч «заруліў» на пост ДАІ Слонімскага ГРАУС. У скрынях аказаліся 4 чатырохствольныя кулямёты калібру 12,7 міліметра і стужкі да іх, 500 гранат з узрывальнікамі, 860 некіруемых рэактыўных снарадаў.

Як жа стала магчымым, што машына з кулямётамі, гранатамі і снарадамі ехала па Беларусі без усякай аховы? Хто яе не забяспечыў, нават калі гэта аперацыя (паводле некаторых звестак, зброю і боепрыпасы меркавалася прадаць у адну з краін вельмі далёкага замежжа) і была законнай? У папярэдніх публікацыях мы выказвалі надзею, што кампетэнтныя органы адкажуць чытачам «Звязды» на гэтыя зусім не жартоўныя пытанні. На жаль, нейкага тлумачэння рэдакцыя пакуль не атрымала. Няма вінаватых? А вось у ДАП-ІІ вінаватага адшукалі. Ім аказаўся вадзіцель Пётр Болван, які не адважыўся ехаць да сталіцы сам-насам з падазроным грузам і магчымымі на гэтым шляху, мякка кажучы, няштатнымі сітуацыямі.

Загадам дырэктара аўтапрадпрыемства вадзіцелю аб'яўлілі строгую вымову за тое, што ён перавозіў груз без суправаджальных дакументаў, экспедытара і не паведаміў адміністрацыі пра свае падазрэнні ў адносінах да загружанага. Пётр Аляксандравіч не пагадзіўся з такой ацэнкай і звярнуўся ў суд г. Слоніма і Слонімскага раёна з іскам аб адмене дысцыплінарнага спагнання. Суд прыйшоў да высновы, што ніякага парушэння правілаў перавозкі грузу з боку П. Болвана не было. Ехаў без суправаджэння і дакументаў? Але ж яму гарантавалі суправаджэнне груза і наяўнасць тавара-транспартнай накладной. І паколькі суправаджаючых асоб не аказалася, вадзіцель цалкам справядліва звярнуўся ў міліцыю. Не праінфармаваў адміністрацыю ДАП-ІІ аб узнікшых праблемах пры выкананні заказа? Аднак, зыходзячы з характару груза, канкрэтнае рашэнне ў гэтай сітуацыі маглі прыняць толькі адпаведныя кампетэнтныя органы. А значыць, і тут вадзіцель нічога не парушыў. Акрамя таго, адміністрацыя парушыла патрабаванні закона, выдаўшы загад аб пакаранні свайго падначаленага тады, калі адведзены для гэтага тэрмін ужо скончыўся. З улікам усіх вышэйпамянёных абставін суд адмяніў гэты загад. Абласны суд, разгледзеўшы касацыйную скаргу кіраўніцтва ДАП-ІІ, пакінуў рашэнне суда г. Слоніма і Слонімскага раёна без змянення.

Такім чынам, вінаватых у гісторыі з кулямётамі, гранатамі і снарадамі, якія без усякай аховы перавозіліся па тэрыторыі краіны, сталі шукаць не там, дзе трэба.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ТРЫ ДНІ МУЗЫКІ І РАДАСЦІ

З пятніцы да позняга вечара нядзелі доўжыўся ў Паставах фестываль «Звіняць цымбалы і гармонік». Стаў ён ужо традыцыйным, праводзіўся пяты раз і сёлета набыў статус міжнароднага. На фестываль прыехалі музыкі і выканаўцы, фальклорныя калектывы не толькі абласцей Беларусі, але і з далёкага, блізкага замежжа.

Багатай была праграма фестывалю. Гэта шматлікія канцэртныя выступленні на пляцоўках раёна, традыцыйны ўжо конкурс «Хто каго». Упершыню на фестывалі працавалі творчыя лабараторыі выканаўцаў на народных інструментах. Сваімі сакрэтамі дзяліліся прафесар Беларускай акадэміі музыкі Я. Гладкоў, мастацкі кіраўнік фальклорнага ансамбля «Крупіцкія музыкі» У. Гром, кіраўнік народнага фальклорнага ансамбля «Паазер'е» А. Собаль. Апошні прывёў на сустрэчу сям'ю І. Мацкевіча — патомнага груздаўскага цымбаліста. Трэба заўважыць, што толькі ў гэтым кутку Беларусі і захаваліся народныя, дыятанічныя цымбалы. Пазнаёміліся госці і з дзіцячым цымбальным аркестрам, своеасаблівай будучыняй народнай музыкі.

Адметнасцю сёлетняга фестывалю стаў і своеасаблівы «дэсант» у Глыбокае, туды на выступленне ездзілі дзяржаўны акадэмічны народны хор імя Г. Цітовіча, Дзяржаўны акадэмічны аркестр народных інструментаў імя І. Жыновіча. Калі размаўляў з кіраўніком «Паазер'я» А. Собалем, той асабліва падкрэсліў:

— Самае важнае ў гэтых фестывалях тое, што ў іх прымаюць актыўны ўдзел, вельмі зацікаўлены, прафесіяналы. Ну, а што сёлета прыехалі два акадэмічныя калектывы, якія даўно сталі візітнай карткай Беларусі — цяжка пераацаніць. Як бы добра ні выступалі самадзейныя калектывы, яны ўсётакі ў нечым «варацца ў сваім соку». І мяркую, што для прапаганды народнага мастацтва неабходна як мага часцей бачыць на сцэне менавіта прафесіяналаў.

Нейкай традыцыяй стала ўжо і тое, што фестывальныя дні не абыходзяцца без дажджоў. Былі яны і ў мінулыя выхадныя, але гэта ніколькі не паўздзейнічала на агульны прыўзняты настрой. Імкненне выканаўцаў паказаць усё сваё майстэрства і жаданне слухачоў хоць і пад парасонам прагледзець усе праграмы да канца. Пастаўчане заўсёды вельмі шчыра прымаюць фестываль на сваёй зямлі. Радуюцца яму. Сёлета асабліва запомніцца дзень адкрыцця — пятніца. І асабліва музычна-піратэхнічная дзея на цэнтральнай плошчы. Такога раённы цэнтр яшчэ не бачыў. Увогуле, гарадок да свята набывае новае і больш прыгожае аблічча. Выдаткоўваюцца грошы на рамонт, уборку, аздабленне. Стараецца і гандаль. На маё пытанне аб тым як прайшоў фестываль для гарадскога гандлю, яго кіраўнік Г. Дунаева адказала:

— З году ў год агульны аб'[illegible] прадалі мы ў гэтыя дні гарэлкі, большай папулярнасцю карысталіся безалкагольныя напоі, піва.

Можна знайсці нейкія нюансы. Не ўсе з заяўленых калектываў прыехалі на фестываль — з-за адсутнасці сродкаў, зразумела. Некаторыя спецыялісты адзначаюць, што ўзровень калектываў, што прынялі ўдзел у творчым саперніцтве, быў, магчыма, ніжэйшы, чым летась. Але ў цэлым большасць удзельнікаў і гледачоў высока ацэньваюць трохдзённую дзею на пастаўскай зямлі і зычаць фестывалю доўгага жыцця.

Алесь КАСЦЕНЬ.

У СВЕЦЕ

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

СЁННЯ ВЫРАШАЕЦЦА ДАЛЕЙШЫ ЛЁС РАСІІ

Сёння ў Расіі праходзіць другі тур прэзідэнцкіх выбараў у якім бяруць удзел цяперашні кіраўнік дзяржавы Барыс Ельцын і лідэр Кампартыі Расійскай Федэрацыі Генадзь Зюганаў. Для перамогі ў другім туры кандыдату ў прэзідэнты неабходна набраць простую большасць галасоў. У адрозненне ад першага тура, які можна было лічыць адбыўшымся толькі ў выпадку, калі прагаласавалі не менш за 50 працэнтаў выбаршчыкаў, колькасць тых, хто прагаласуе ў другім туры, ролі не іграе.

УЗМОЦНЕНЫ ВІЗАВЫ РЭЖЫМ ЦІ ЎСЁ Ж «ЖАЛЕЗНАЯ ЗАСЛОНА»?

Аляксандр Лебедзь заявіў, што ў хуткім часе ў Расіі будуць уведзены ўзмоцненыя візавы і пашпартны рэжымы для жыхароў блізкага і далёкага зхамежжа. «Гэта не азначае стварэння новай «жалезнай заслоны», — падкрэсліў Лебедзь на сустрэчы з журналістамі, — але краіна павінна сябе абараніць». Лебедзь таксама зазначыў, што з Расіі вельмі многа вывозіцца таго, што не павінна вывозіцца, і, наадварот, увозіцца тое, што дарма не патрэбна. Пры гэтым сакратар Савета Бяспекі Расіі ўказаў на неабходнасць увесці механізм класіфікацыі замежных краін на прадмет іх дружалюбнасці ў адносінах да Расіі.

ЗША МОГУЦЬ ЗНОЎ УВЕСЦІ САНКЦЫІ СУПРАЦЬ СЕРБІІ

Злучаныя Штаты лічаць поўнасцю магчымым зноў увесці санкцыі супраць Сербіі ў сувязі з тым, што прэзідэнту Мілошавічу не ўдалося настаяць на адстаўцы лідэра баснійскіх сербаў Радавана Караджыча з пасады прэзідэнта. Пра гэта заявіў прадстаўнік Дзярждэпартамента ЗША Бёрнс. Са слоў Бёрнса, Караджыч не толькі павінен пакінуць палітычную арэну, але і паўстаць перад міжнародным трыбуналам па ваенных злачынствах.

НА КОРСІЦЫ ВЯДЗЕЦЦА ВАЙНА ЗА ЗОНЫ ЎПЛЫВУ

Адзін з лідэраў карсіканскіх нацыяналістаў загінуў, а яшчэ 15 чалавек атрымалі цяжкія раненні ў выніку выбуху аўтамабіля, напоўненага выбуховым рэчывам. Выбух адбыўся ў панядзелак у адным з гарадоў на Корсіцы. Сярод пацярпеўшых 14-гадовая дзяўчынка і паліцэйскі. Пакуль ніводная арганізацыя не ўзяла на сябе адказнасці за тэракт. Спецыялісты мяркуюць, што гэта забойства звязана з вайной за зоны ўплыву, якая разгарнулася год таму сярод карсіканскіх нацыяналістаў.

У КІТАІ 50 МІЛЬЁНАЎ КАМУНІСТАЎ

Камуністычная партыя Кітая адзначае 75-годдзе з дня заснавання. У звароце з гэтай нагоды генеральны сакратар камуністычнай партыі гэтай краіны заклікаў усіх камуністаў захаваць вернасць сацыялістычным ідэалам і марксісцкай ідэалогіі. Дарэчы, на гэты момант КПК налічвае каля 50 мільёнаў членаў.

У АРЫЗОНЕ АРЫШТАВАНА ТЭРАРЫСТЫЧНАЯ ГРУПОЎКА

12 членаў экстрэмісцкай арганізацыі арыштаваны ў штаце Арызона на паўднёвым захадзе ЗША. Як заявіла міністр юстыцыі ЗША, члены групы планавалі серыю нападаў на шэраг дзяржаўных устаноў штата, у тым ліку на міграцыйную і падатковую службы.

Радыё «Свабода», «Голас Амерыкі», Радыё 101,2 і «Радыё-РОКС» слухаў Сяргей ПРОТАС.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Рэдкі выпадак у медыцынскай практыцы зарэгістраваны ў Мексіцы. Жыхарка горада Мантрэст 38-гадовая Мінерва Ціхерына Марцінес нарадзіла на мінулым тыдні шасцёра дзяцей — трох хлопчыкаў і трох дзяўчынак. Сусветнай статыстыкі нараджэння шасцярні не вядзецца. Аднак шасцёркі з'яўляюцца ўсё часцей. Шасцярня нарадзілася ў красавіку гэтага года таксама ў Мексіцы. Шасцёра блізнят нарадзілася ў амерыканскім горадзе Олбані ў сакавіку.

Асашыэйтэд Прэс.

Вы чулі што-небудзь аб новым сродку лячэння ад рака? Яго знайшоў сінгапурац Сам Квокен. Патэлефанаваўшы 40-гадовай даме, ён прадставіўся, што лечыць яе мужа, і паведаміў жудасную навіну: у мужа «рак пеніса», які прыйдзецца адрэзаць. «Доктар» прапанаваў у якасці лячэння «сексатэрапію». Гэта павінна было выглядаць так: мужу трэба слухаць запісаныя на плёнку сцэнанні жонкі ў час любоўных гульняў. Жонка пагадзілася. А калі муж вярнуўся са шпіталя, аказалася, што лячыўся ён не ад рака. Зараз «доктар» чакае прысуду за «сексуальнае махлярства».

ІТАР-ТАСС.

Пад музыку Вівальдзі была згвалтавана студэнтка Уфімскага вучылішча мастацтваў.

Яна звярнулася ў міліцыю з заявай аб тым, што ў гасцінічным нумары падвергласся нападу з боку 50-гадовага мужчыны. Па падазрэнню ў гэтым злачынстве затрыманы прафесар Расійскай акадэміі музыкі імя Гнесіных, які прыехаў ва Уфу з Масквы, каб прымаць дзяржаўныя экзамены.

ЕАН.

У ШТАБЕ ТЫЛУ ЧАКАЮЦЬ РЭВІЗОРАЎ

Трывожная атмасфера непазбежных адставак пануе цяпер у штабе тылу Узброеных Сіл. Як стала вядома агенцтву «Аргументы і факты-Навіны» з ваенных крыніц, у кабінетах тылавых генералаў знішчаюць кампраметуючыя дакументы і раяцца, што гаварыць следчым і рэвізорам.

У СВЕЦЕ 447 МІЛЬЯРДЭРАЎ

Як сцвярджае часопіс «Форбс», які публікуе свой чарговы спіс самых багатых людзей планеты, цяпер у свеце 447 мільярдэраў. На першым месцы камп'ютэрны геній, уладальнік карпарацыі «Майкрасофт» Уільямс Гейтс з даходам 18 мільярдаў долараў. За ім ідзе яго суайчыннік Уоран Бафет, багацце якога ацэньваецца ў 15,3 мільярда, а на трэцім месцы швейцарац Поль Сашэ — 13,1 млрд. Паводле сведчання «Форбса», лідзіруючае становішча ў галіне персанальнага багацця па-ранейшаму належыць ЗША — у краіне 149 мільярдэраў. У Германіі — 52, Японіі — 41, Ганконгу — 20. Але вось прадстаўнікоў Расіі ў гэтым спісе пакуль няма.

ЗАРПЛАТУ ВЫДАЮЦЬ ЦЭГЛАЙ

Рабочыя Арцінскай будаўнічай калоны № 4, што ў Свярдлоўскай вобласці, атрымліваюць заработную плату... цэглай. Сярэдні заробак на будоўлі — 700 тысяч рублёў, што ў эквіваленце складае 1200 кілаграмаў цэглы. Жывых грошай арцінскія будаўнікі не бачылі са снежня 1995 года.

«АіФ-Навіны»

АДНЫМ СКАЗАМ

● Аб'ём замежных інвестыцый у 1991—1995 гадах склаў 1.224 **мільёны долараў,** у тым ліку 1.180 мільёнаў — крэдыты.

● Па ацэнках спецыялістаў, у рэканструкцыю і маштабную перабудову вытворчасці неабходна штогод укладваць 5—6 **мільярдаў долараў** на працягу 10—15 гадоў.

● Падчас чэкавай прыватызацыі **310 тысяч грамадзян** сталі акцыянерамі 270 розных акцыянерных таварыстваў.

● На канец мінулага года ў насельніцтва рэспублікі **«на руках» было 6,77 трыльёна рублёў,** у тым ліку ў замежнай валюце 794,7 мільярда рублёў.

● У Беларусі налічваецца **звыш 1000 адзінак транспарту**, якія выконваюць міжнародныя перавозкі.

● Сумеснае камюніке аб устанаўленні **дыпламатычных адносінаў** на ўзроўні паслоў падпісана Беларуссю і Дзяржавай Бахрэйн.

● Па сціплых ацэнках, гадавы бюджэт беларускіх турыстычных фірмаў складае не менш **чым 120 мільёнаў долараў.**

● **113 праектаў і 120 інвестыцыйных** прапаноў прадаставілі на І міжнароднай канферэнцыі па інвестыцыях рэспубліканскія прадпрыемствы.

● Летась з бюджэтных пазыкаў, якія былі выдзелены прадпрыемствам Мінсельгасхарчу, устаноўлена нямэтавае іх выкарыстанне **на суму 770,2 мільёна рублёў.**

● На тым тыдні **зарэгістравана 237 пажараў,** загінула тры чалавекі.

● **Тры чвэрці спажываемых у рэспубліцы тавараў** — гэта або прадукты сельскай гаспадаркі, або тавары з сельскагаспадарчай сыравіны.

● 62-гадовая Зоя Лісцьева, **маці вядомага тэлежурналіста Уладзіслава Лісцьева**, які загінуў ад рук наёмнага забойцы, была збіта ў Маскве легкавой аўтамашынай і памёрла праз дзве з паловай гадзіны.

«ВЕКТАР» ДОБРАСУСЕДСТВА І АДКРЫТАСЦІ

«Вектар» — новы беларускі часопіс па праблемах міжнароднай палітыкі, які днямі выйшаў у свет. Яго выдавец — Міжнародны інстытут палітычных даследаванняў — таксама параўнальна новая недзяржаўная арганізацыя, якая была заснавана ў мінулым годзе.

Чаму менавіта «Вектар»? Як растлумачылі ў час прэзентацыі першага нумара часопіса члены яго рэдкалегіі, таму, што беларуская знешняя палітыка з'яўляецца шматвектарнай. Але яна мае і галоўны вектар. Гэта — вектар міралюбнасці, добрасуседства, [illegible] думкамі паміж прадстаўнікамі міжнароднай навуковай грамадскасці, спецыялістамі-практыкамі і ўсімі тымі, каго хвалюе будучыня Беларусі і сусветнай супольнасці, — гаворыць дырэктар інстытута і галоўны рэдактар Вячаслаў Пазняк.

Першы нумар «Вектара» зроблены інтэрнацыянальным калектывам аўтараў. У састаў міжнароднага савета часопіса ўвайшлі вядомыя палітолагі і даследчыкі Беларусі, Расіі, Украіны, ЗША, Вялікабрытаніі, Германіі. Адна з задач «Вектара» — пераадоленне дэфіцыту інфармацыі аб Беларусі ў свеце.

Леанід ТУГАРЫН.

СУПОЛЬНАСЦЬ

МАГІЛЁЎ— МАСКВА: МЕЖЫ ІНТЭГРАЦЫІ

У Маскве адкрылася выстаўка прадукцыі беларускага завода «Магілёўтрансмаш». Аб яе правядзенні прадстаўнікі Масквы і Магілёва дамовіліся ў час падпісання дагавора паміж Расіяй і Беларуссю. Экспазіцыя разгорнута на тэрыторыі акцыянернага таварыства «Першы аўтакамбінат».

Магілёўскі завод прадставіў тэхніку для будаўнікоў: аўтакраны грузападымальнасцю 15 і 25 тон, 20-тонны панелявоз і двухвосевы паўпрычэп.

Прадстаўлены і так званы рухомы састаў: 3-восевы закрыты паўпрычэп, кантэйнеравоз, рэфрыжэратар. Менавіта гэтыя машыны выклікалі асаблівую цікавасць у мэра Масквы Юрыя Лужкова. На выстаўку ён прыехаў разам з міністрам Дэпартамента транспарту і сувязі Масквы А. Пешкавым, кіраўнікамі транспартных арганізацый сталіцы.

Тут, ля экспанатаў, і высветлілася, што ўся без выключэння тэхніка, якая прадстаўлена на выстаўцы, вельмі патрэбна Маскве. Сталічныя арганізацыі купляюць яе ў заходніх вытворцаў. Але купляюць мала: каштуе яна вялікіх грошай. Напрыклад, за кожны рэфрыжэратар вымушаны плаціць па 120 тысяч долараў. Магіляўчане прапануюць дакладна такую ж машыну за 75 тысяч долараў.

Зразумела, масквічы зацікаўлены ў тым, каб купляць машыны па больш нізкіх цэнах, але пры гэтым хочуць быць упэўнены, што надзейнасць і даўгавечнасць машын не горшыя, чым заходніх. Магілёўскія машынабудаўнікі запэўнілі ў гэтым мэра. Юрый Міхайлавіч пагадзіўся з довадамі завадчан і адразу ж даручыў сваім памочнікам падрыхтаваць доўгатэрміновыя пагадненні. Адначасова Ю. Лужкоў аб'явіў аб тым, што выдзяляе 3 млрд. рублёў на аплату за вырабленыя заводам 20 панелявозаў.

Былі і тэрміновыя заказы. Маскоўскія кіраўнікі папрасілі беларускіх машынабудаўнікоў у экстранным парадку вырабіць аўтавышку для ліквідацыі пажараў з вышынёй пад'ёму рабочай пляцоўкі 70 метраў. (Масква закупляе вышкі вышынёй да 67 метраў у далёкім замежжы.) Мэр Масквы паабяцаў для іх вытворчасці выдзеліць адпаведныя сродкі. Гэтак жа хутка Маскве патрэбны і універсальныя модульныя 3-восевыя паўпрычэпы грузападымальнасцю 30 тон — для перавозкі панеляў дамоў новай серыі. Кіраўнікі «Магілёўтрансмаша» абяцалі выканаць заказ у найкарацейшыя тэрміны.

Мэр актыўна падтрымаў ідэю, з якой звярнуліся да яго беларускія госці. Размова ідзе аб стварэнні ў Маскве пастаянна дзеючай гандлёва-прамысловай выстаўкі прадукцыі прамысловых прадпрыемстваў Магілёва і вобласці. Вырашана ў найкарацейшыя тэрміны падрыхтаваць канкрэтныя прапановы.

Арганізаваў гэтую карысную сустрэчу пасол Беларусі ў Расіі Віктар Даніленка.

Анатоль ПІНСКІ.

ІНСТЫТУТ ДАЎ НАКАЗ АЛІМПІЙЦАМ

Учора ў Гуманітарна-эканамічным недзяржаўным інстытуце ў Мінску адбыліся ўрачыстыя провады студэнтаў — членаў нацыянальнай зборнай Рэспублікі Беларусь — на Алімпійскія гульні ў Атланту.

Наўрад ці ёсць у нас яшчэ адна такая вышэйшая навучальная ўстанова, за выключэннем, хіба што, Акадэміі фізічнага выхавання і спорту, якая б дэлегавала ў галоўную каманду дзяржавы на самы буйны сусветны спартыўны форум столькі сваіх выхаванцаў. 8 студэнтаў Гуманітарна-эканамічнага інстытута выйдуць праз некалькі дзён на спартыўныя арэны Атланты. І практычна ў кожнага з іх ёсць вялікія шанцы на поспех. Прынамсі, мяркуйце самі.

Студэнты факультэта міжнародных адносінаў і права ГЭНІ Дзмітрый Даўгалёнак і Аляксандр Майсяёнак — заслужаныя майстры спорту. Чатыры гады назад яны былі ўжо алімпійскімі чэмпіёнамі, а ў 1995 годзе — чэмпіёнамі свету па веславанню на каноэ. Іх сябар па вучобе і зборнай Рэспублікі Беларусь Сяргей Каленік — двухразовы чэмпіён свету па веславанню. Лёгкаатлеты Уладзімір Дуброўшчык і Аляксандр Главацкі таксама не навічкі ў вялікім спорце: Уладзімір — заслужаны майстар спорту, чэмпіён Еўропы і сярэбраны прызёр сусветнага першынства ў кіданні дыска, Аляксандр — майстар спорту міжнароднага класа, пераможца многіх спаборніцтваў, фіналіст чэмпіянату свету і Сусветнай універсіяды па скачках у даўжыню. Не адзін раз узнімаліся на п'едэсталы гонару на чэм-[illegible]стытута барцы Аляксандр Мядзведзеў, Леанід Свірыд і Націк Багіраў. За плячыма кожнага з іх — вялікі вопыт, а ў арсенале — высокае майстэрства. Гэта ж — залог будучых перамог, у тым ліку — хочацца спадзявацца! — і на Алімпійскіх гульнях у Атланце.

Даючы наказ студэнтам-алімпійцам, рэктар Гуманітарна-эканамічнага недзяржаўнага інстытута прафесар Аляксандр Алпееў зазначыў: вы апраўдайце нашы спадзяванні на спартыўных арэнах Злучаных Штатаў Амерыкі, а мы зробім усё, каб даць вам трывалыя веды ў вучобе, паспрыяць далейшым поспехам у жыцці і працы на карысць нашай маладой суверэннай Айчыны.

Анатоль НЕСЦЕРАЎ.

36,6°

КРЫВЯНЫ ЦІСК ЛЯЧЫЦЕ БАНАНАМІ

Многім людзям псуе жыццё павышаны ціск крыві. Лічыцца, што калі лічбы ціску ніжэйшыя за 140/90, дык пакуль прычын для хвалявання няма. Калі хоць бы адна з іх вышэйшая, дык вы маеце сімптом гіпертанічнай хваробы. Для гэтай хваробы часта характэрная «скрытасць» — людзі не ведаюць пра яе і да пары да часу не скардзяцца.

Схільнасць да павышэння артэрыяльнага ціску ў значнай ступені перадаецца ў спадчыну. А эпізадычныя павышэнні перарастаюць у хваробу пры «накладанні» дадатковых фактараў. Самымі верагоднымі кандыдатамі ў гіпертонікі з'яўляюцца людзі з лішняй вагой. Спрыяюць развіццю гіпертаніі лішак тлушчаў (асабліва жывёльных) і кухоннай солі ў харчаванні. Калі ж да гэтага «падключаюцца» алкаголь, нікацін, стрэсавыя сітуацыі ў сям'і і на рабоце, пастаянная спешка, дык гіпертаніі практычна не пазбегнуць. Крывяносныя сасуды страчваюць эластычнасць і звужаюцца. Каб падтрымаць на неабходным узроўні забеспячэнне кіслародам, сэрцу даводзіцца праганяць кроў праз звужаныя артэрыі з павышаным ціскам. Пры гэтым узнікаюць мікраскапічныя трэшчыны ў сценках сасудаў, дзе адкладаецца халестэрын. Сасуды з-за гэтага звужаюцца яшчэ больш, сэрца вымушана працаваць з яшчэ большай нагрузкай, ціск узрастае — атрымліваецца замкнёнае кола.

Неабходна пры першых пачатковых лічбах (верхні ціск 140—160, ніжні — 90—100) рэзка абмежаваць жывёльныя тлушчы, соль, кінуць курыць і піць алкагольныя напоі любой моцнасці. Важна яшчэ пазбягаць стрэсавых сітуацый на рабоце і ў сям'і. Гэтага бывае дастаткова, каб ужо на працягу першага месяца ціск нармалізаваўся.

Пры лічбах вышэй 160/100 не абысціся без лекаў. На жаль, і нашы, і імпартныя сродкі супраць гіпертаніі часцей за ўсё з'яўляюцца «спадарожнікамі» да канца жыцця. З'яўляецца залежнасць чалавека ад прыёму медыкаментаў: прыняў — самаадчуванне нармальнае, не прыняў — ціск «скача». Такі варыянт з'ўзляецца не самым лепшым. Каб не «дакаціцца» да яго, трэба кожнаму чалавеку рэгулярна правяраць АЦ. Пры выпадках павышэння яго адразу пачаць барацьбу з вагой і ўпарадкаваць харчаванне, лад жыцця. Пастарацца рэзка абмежаваць у ежы соль, адмовіцца ад масла і тлустага тварагу, перайсці на маргарын і алей, абястлушчаныя малочныя прадукты. Менш сыроў і каўбас. Два дні на тыдзень без мяса, рыбы і птушкі.

Мала прыроднай солі ў свежай агародніне і фруктах, свежых мясе, рыбе, у макаронах, рысе, бульбе. Усе стравы трэба пасыпаць здробненым зяленівам — яно «кампенсуе» недахват солі. Мінеральную ваду піць толькі слабамінералізаваную — менш чым 100 мг хлорыстага натрыю на 1 літр.

Усе гіпертонікі звычайна нервовыя, узбуджальныя, мітуслівыя. Добра супакойваюць каплі кораня валяр'яну — можна дзве чайныя лыжкі (яны бясшкодныя). Глог і мята таксама супакойваюць. Перагружанае сэрца патрабуе павышанай колькасці магнію, калію (грэчка, аўсянка, проса, курага, разынкі, буракі, фасоля, грыбы і г. д.).

Часнок — добрая прафілактыка атэрасклерозу.

Адвар ягад ядлоўцу выводзіць солі з арганізма.

Дзве сталовыя лыжкі меліса, дзве сталовыя лыжкі рамонку, чайную лыжку лімоннага соку змяшаць з таматным і маркоўным сокам, піць дробнымі глыткамі. Гэты састаў паступова пашырае сасуды і без лякарстваў зніжае ціск.

Калій садзейнічае вывядзенню вадкасці з арганізма і таксама паніжае ціск. Яго шмат у бананах, аўсяных камяках, гароху, агародніне, рысе і бульбе. Двух бананаў у дзень дастаткова для карыснага ўплыву на арганізм.

Кальцый таксама паніжае ціск. Дастаткова выпіваць у дзень 1 літр абястлушчанага малака ці маслёнкі.

Прыкладна кожны дзесяты гіпертонік мае хваробу нырак. У гэтым выпадку добра піць адвар з бярозавага лісця, кары вярбы і пятрушкі (па 1 сталовай лыжцы на літр кіпеню). Піць 2 шклянкі на дзень. Пры хваробе нырак ядловец не прымаць. Прагулкі пешшу, бег трушком, плаванне (не перанапружвацца). Вярнуўшыся дадому, трэба паляжаць хвілін 20—30.

Раніцай і вечарам рабіць ванны для рук: апусціць рукі па локаць у халодную ваду. Потым 15 хвілін трымаць рукі ў гарачай вадзе, пакуль не пачырванеюць. Пасля гэтага 1 хвіліну пераступаць нагамі ў ванне з халоднай вадой.

Генадзь МЯЦЕЛЬСКІ, урач.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ

у камерцыйных банках і афіцыйны курс, устаноўлены Нацыянальным банкам на 2 ліпеня 1996 г. (па стану на 9.50)

Назва банка	Долар ЗША		Нямецкая марка		Расійскі рубель		Тэлефон для даведак
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
Белаграпрамбанк	13060	13100	8550	8580	2.55	2.57	285-716
з улікам дыл. прэміі (збору)	14750	15000	9650	9850	2.80	2.95	
Белбізнесбанк (гал. апер. упр.)	13100	13100	8500	2.60	2.60	2.60	769-531
з улікам дыл. прэміі (збору)	14700	15000	9600	9800	2.60	2.95	
Белзнешэканомбанк	13080	13100	8400	8500	2.52	2.57	267-022
з улікам дыл. прэміі (збору)	14780	15065	9492	9775	2.700	2.955	
ФК «Вераніка»*	15000	15300	9800	10150	2.80	2.90	531-504
(за расійскія рублі)	5150	5350	3400	3500			
Мінскі транзітны банк*	13000	13100	8530	8530	2.57	2.57	298-174
з улікам дыл. прэміі (збору)	14800	15000	9680	9830	2.70	2.88	
Ф-л Масбізнесбанка	13100	13100	8600	8500	2.50	2.57	306-825
з улікам дыл. прэміі (збору)	14800	15000	9600	9900	2.80	2.96	
Пріорбанк	13090	13100	8400	8600	2.55	2.57	455-721
з улікам дыл. прэміі (збору)	14700	15000	9500	9900	2.70	2.95	
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	13100		8580.32		2.57		
Цэнтрабанк Расіі	5119		3363.34		100 бел. р. 33.40		

* Аперацыя з валютай вышэй за 1000$ праводзіцца на дагаворных умовах.

На працягу дня ўстаноўленыя курсы могуць мяняцца, курсы Галаўнога ўпраўлення банка могуць нязначна адрозніваціся ад курсаў, устаноўленых у абменных пунктах.

Інфармацыя атрымана ад галаўных упраўленняў негандлёвых аперацый адпаведных банкаў.

Інфармацыя прадастаўлена агенцтвам Граўцова.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	4.42	21.43	17.01
Віцебск —	4.24	21.42	17.18
Магілёў —	4.32	21.33	17.01
Гомель —	4.39	21.20	16.41
Гродна —	5.00	21.57	16.57
Брэст —	5.09	21.48	16.39

МЕСЯЦ

Поўня 1 ліпеня

ІМЯНІНЫ

Пр. Мяфодзія, Глеба, Гурыя, Міны

К. Тамаша-апостала, Анатоля

НАДВОР'Е

Тых, хто ідзе ў адпачынак, можам абнадзеіць: хаця сёння яшчэ будзе воблачна і пройдуць кароткачасовыя дажджы, усё ж пацяплее. Тэмпература паветра ў Віцебску — 16—18, Магілёве і Мінску — 17—19, Гродне і Гомелі — 18—20, Брэсце — 19—21 градус цяпла. У наступныя двое сутак воблачнасць захаваецца, уначы — без ападкаў, але па паўночнаму захаду 4-га і ў ноч на 5-га ліпеня пройдуць дажджы і навальніцы. А пацяпленне працягваецца: 4-га ўначы — 6—11, удзень — 19—24, 5-га адпаведна — 10—15 і 22—27, на паўночным захадзе — 18—23 градусы цяпла.

МЕДЫЦЫНСКІ ПРАГНОЗ НАДВОР'Я на 3 ліпеня

Надвор'е будзе вызначацца паўднёвай перыферыяй цыклону, што прывядзе да нязначнага росту атмасфернага ціску і ўтрымання кіслароду ў паветры. У такіх умовах магчыма пагаршэнне самаадчування ў метэазалежных хворых, схільных да павышэння артэрыяльнага ціску.

У мэтах прафілактыкі рэкамендуецца кантраляваць АЦ, прымаць пры неабходнасці сродкі, якія паніжаюць ціск, і заспакаяльныя прэпараты.

Антаніна КАРОЗА, навуковы супрацоўнік БелНДІ кардыялогіі.

Сядзіба

Выпуск № 342 — Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

Работы ў садзе ў ліпені

На яблынях і грушах відаць, які ўраджай можна чакаць. Шмат пладоў — рыхтуйце падкормкі і падпоры пад галіны. Вельмі да месца будуць падкормкі па лісцях угнаеннямі азотнай групы: мачавінай — 0,3-працэнтная канцэнтрацыя, салетрай — 0,5-працэнтная. Пад кронамі капаць канаўкі-ямы (30х25 см, першыя — шырыня, другая — глыбіня, даўжыня адвольная), у якія раўнамерна высыпаць нітрафоску ці іншае поўнае комплекснае ўгнаенне, гной (на пагонны метр 40 г тукаў і вядро, скажам, каравяка).

Абавязкова збіраць падаліцу (штодзень), глыбока закопваць ці абдаваць кіпнем, спальваць. На ствалы палажыце лоўчыя паясы. У кроны павесіць слоікі (0,5, 0,7, 1 літр) з яблычным кампотам. Слоікі з нахілам у 30—45 градусаў. У іх абавязкова заляціць пладажэрка.

У кроне зняць ваўчкі — сёлетагоднія парасткі, якія загушчаюць дрэва. Быць гатовымі ў канцы месяца прышчапляць дрэвы пупышкай (так званая летняя акуліроўка).

Сачыць за вішнямі і слівамі. Калі суха — добры паліў. Зноў падкормліваць дрэвы поўным угнаеннем, калі чакаецца добры ўраджай. Ставіць падпоры. Вішню пасля збору ўраджаю апрацаваць бардоскай сумессю (100 г меднага купарвасу і столькі ж вапны). Гэта для таго, каб знізіць развіццё какамікозу.

Сунічныя градкі даюць самыя багатыя зборы ці заканчваюць сваю аддачу. Абавязкова збіраць гнілыя ягады, спальваць. Пад кветканосы (лепш назваць ягаданосы) класці рэзаную салому, іголкі хвоі і сасны, пілавінне. Свежай вітаміннай прадукцыяй любіць паласавацца маларухомы слізень. Дастаткова пасыпаць пад кустамі вапну ці попел. Калі зборы закончыліся — лісце зрэзаць і спаліць, градкі падкарміць.

Пачынаецца збор ягад парэчкі. Абавязкова заліваць іх у вядры вадою. Усе, што ўсплылі, гатаваць 5—10 хвілін — шкоднікі загінуць. Маліну (сёлетагоднія парасткі) прышчыпнуць на вышыні 1,5 метра. Зняць слабыя парасткі, і тыя, якія растуць «не па плану». Пасля ўраджаю — выразаць і спаліць галінкі, якія давалі плады.

У гэтым годзе чакаецца добры ўраджай абляпіхі. Дрэўцыкусты аглядаць і выразаць сухія сучкі. Заўважылі, што ягады ляцяць долу, біце трывогу — у дрэўцах завялася хвароба. Можна апрацаваць прэпаратамі, якія прымяняюцца супраць мучністай расы ці фітафтарозу (напрыклад, бардоская сумесь).

БРАШУРКІ ПА ЗАКАЗАХ

У канцы мінулага месяца аддзел «Сядзіба» выдаў апошнюю у гэтым годзе брашуру — № 21. Яна прысвечана кветкаводству на дачах і здабыткам умельцаў. Расказана, як самім змайстраваць апырсквальнік, залатаць плёнку, зрабіць шмат якіх новаўвядзенняў у... лапату і многае іншае. Выданне паступіла да падпісчыкаў ў кіёскі «Саюздруку». Тыраж на гэты раз вельмі абмежаваны. Так што спяшайцеся.

Усе папярэднія выпускі — пра сяўбу і нітраты, угнаенні, насенняводства, як атрымаць тону памідораў з соткі, замежныя тэхналогіі, хваробы і шкоднікі, — можна заказаць у рэдакцыі (выпускі №№ 15—20). Хто жадае мець іх у сваёй бібліятэчцы, з любога паштовага аддзялення пералічвае грошы на разліковы рахунак газеты «Звязда» ў АКБ «Белбізнесбанк». Цана аднаго экземпляра — 4000 руб., двух і болей — па 3,5 тысячы рублёў. Розніца выклікана коштам заказных адпраўленняў.

На пераводзе ўкажыце: адрас рэдакцыі з індэксам **(220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А, рэдакцыя газеты «Звязда»)** і паметку аб пералічэнні грошай **(наш разліковы рахунак 3012210270016, код 739 у АКБ «Белбізнесбанк»)**, укажыце, якія брашуры жадаеце набыць, іх нумары. Як толькі атрымаем пераводы, вам будуць высланы выданні. Не забудзьце разборліва напісаць свой адрас з індэксам, прозвішча, імя і імя па бацьку.

Дзе можна набыць нашы выданні? У абласцях гэтага зрабіць нельга. У Мінску брашуркі для дачнікаў ёсць у магазінах «Насенне», «Сельгаскніга» (праспект Скарыны), «Аграхімік» (вул. Чырваназорная, 8). Цэны тут самыя нізкія — адзін экземпляр каштуе 3000 руб.

Чаранкі вырастаюць дрэўцамі

Многія нашы чытачы мараць выгадаваць абляпіху з зялёнага чаранка. Выгада тут не толькі матэрыяльная — пасадачны матэрыял вельмі дарагі. Чаранок, узяты з жаночай асобіны, і дасць расліну жаночага роду. Страты ў гэтай справе нязначныя: найбольш гінуць якраз жаночыя чаранкі — да 15—20 працэнтаў. У гэтыя дні насталі (ці хутка настануць!) лепшыя дні для акаранення.

Вазьміце невялікую скрынку — 50х30х25 см. Дол засцяліце плёнкай з мноствам дзірачак. На самы ніз насыпаем пясок з камяньчыкамі ці бітай цэглай (1—3 см). Пасля слой травяной зямлі (кампосту і зямлі), уверсе — толькі рачны пясок і торф (2—5 см). На адну частку торфу — тры часткі пяску. Агульная таўшчыня падобнай зямлі да 23—25 см. Яна абавязкова прапараная ці прагрэтая.

Над скрыняй ставім дугі з дроту ці лазы, прымяраем плёнку. Плёнка не павінна датыкацца да кусцікаў абляпіхі.

Цяпер чарга дайшла да саміх чаранкоў. Іх зразаем з «жывога» дрэва. Даўжыня — ад 6 да 15 см. Лепш браць больш моцныя і з асветленай часткі кроны. Са зрэзаных асобін на камлі знімаем да васьмі—дзесяці лісцікаў. Адразу ставім у раствор стымулятараў росту (можна і ў слабы раствор попелу). Тэрмін абагачэння ўгнаеннямі — да 20 гадзін. Камлі апаласкаць чыстай вадой і ўстаўляць у верхні слой глебы нашай скрынкі, на глыбіні 3—5 см., лёгка абжаць. Атрымліваюцца зялёныя квадраты — 10х10 см. Калі ўсё «пасаджана», паліць з лейкі. Лісце апрацаваць водным пылам — туманам. Паставіць маленькую ёмістасць з вадою — будзе больш вільготна. Адразу ж накрыць плёнкай.

Месца, дзе знаходзіцца скрынка для акаранення, даволі светлае. Калі тэмпература ўзнімаецца вышэй 28—33 градусаў, зверху над плёнкай ставіць нейкае празрыстае асяроддзе (яшчэ адну плёнку), каб знізіць гарачыню.

Прыкладна праз тры тыдні пачнецца прыкметны рост чаранкоў. Ім трэба даваць паветра. Для гэтага з розных бакоў адкрываць плёнку. Рабіць гэта на ноч. Раніцай зноў закрываць. Паліваць раз на тыдзень.

Толькі праз месяц можна прыступіць да падкормак. Прымяняць фосфар і калій. На літр вады браць 1—1,5 г суперфасфату і 0,5—0,7 — сернакіслага калію. Адна падкормка ад другой аддалена на тыдзень.

Чаранкі застаюцца ў гэтай скрынцы на зіму і лета. Толькі наступнай восенню дрэўцы высаджваюцца на пастаяннае месца. Зімою іх накрываюць яшчэ адным слоем плёнкі і снегам. Снегу няма — можна нагрэбці лісця.

Падобная схема можа прымяняцца для акаранення парэчак, ружаў, карлікавых падвояў, вырошчвання раслін толькі з...лісточкаў. Многія гэтым метадам гадуюць лімоннік, агрэст, грушу. Выдатна развіваюцца памідоры з пасынкаў, якія знімаем летам.

Ветурачам трэба давяраць

У нашай пошце было пісьмо, у якім сяляне вельмі хацелі праверыць дзеянне мясцовага ветурача на вызначэнне туберкулёзу ў карой. Ведаем, што чалавеку на вёсцы без каровы цяжка. Асабліва летам. Але і хворую трымаць нельга, бо яна можа заразіць іншых.

У гэтай справе неабходна поўнасцю давяраць мясцоваму ветурачу. [illegible]

Чаму ліст жаўцее?

Хто ўважліва сочыць за сваімі градкамі, безумоўна, заўважае жоўтыя лісцікі на сцяблінах, паніклую долу бульбу, жоўта-карычневыя плямы на лісцях агуркоў. Не мінае бяда і памідоры.

[illegible] ліну-недаростак са скручанымі дробнымі лісцямі, выкапайце. Карысці ад яе ніякай (абавязкова загіне), толькі будзе распаўсюджваць хваробы. Асобныя жоўтыя лісты можна зрэзаць — справа пойдзе лепш.

Асаблівая ўвага моркве. Цяпер у яе якраз перыяд змены ко- [illegible] муха адпачывае ад сваіх дзённых бандыцкіх рэйдаў. Вырваная морква вельмі пахне. Яе палажыць у кампост ці проста падалей ад градак. Муха знойдзе і зробіць кладку (два—пяць дзён). Вось тады ўсё сабраць і спаліць.

У сярэдзіне ліпеня вельмі бує кроп. У яго надзвычай магут- [illegible] на суткі—другія ў раствор попелу. А пасля ў анучцы трымаць да наклёўвання. Як толькі самыя раннія выкінуць белы карэньчык — сяўба. У гэты час якраз нешта ды сабралі. Кавалачак зямлі свабодны, яго і занялі. Толькі памятаць, што кроп найбольш любіць сонца, сілкаванне і паліў.

РЭШТА

КАМАНДЗІРОЎКА Ў РАЙЦЭНТР

МАСТОЎСКІ ТРЫПЦІХ

Спроба пазітыўнага погляду на будзённую працу

Крытыка становіцца сімвалам апошніх гадоў на Беларусі. А яе ахвярамі ўсё больш і больш людзей. Ды карупцыянеры (якіх, бясспрэчна, хапае) на лаву падсудных нешта не спяшаюцца. Народ жа яе — крытыку — скіроўвае на тых, хто бліжэй. На мясцовае кіраўніцтва. Вінаваты кампазітар, а б'юць па клавішах...

Едучы ў Масты, ведаў: па статыстыцы раён не з апошніх. Вырашыў наведаць прамысловае прадпрыемства і калгас, сустрэцца з добрым фермерам і, вядома, кіраўніцтвам раёна.

1. ШЛЯХАМ АМЕРЫКІ?

Калі б я пісаў рэкламны матэрыял, то пачаў бы так: «Тое, што прадукцыя «Мастоўдрэва» трывалая і шыкоўная, добра ведае Прэзідэнт Беларусі. Аляксандру Лукашэнку яна служыць ледзь не штодня...»

Прэзентую гэты абзац рэкламным агентам. Чытача ж інтрыгаваць не буду. Ні для кога не сакрэт: Прэзідэнт займаецца гульнёю ў тэніс. Што немагчыма без добрага корта. Менавіта «Мастоўдрэў» і паставіў адмысловыя фанерныя пліты. Хаця дзеля праўды варта прызнаць: гуляюць на тым корце і прафесіянальныя спартсмены, і падлеткі.

Гэту інфармацыю я атрымаў яшчэ ў Мінску. На прадпрыемстве не абвергалі. Напярэдадні пазнаёміўся і з брашурай — яшчэ савецкіх часоў — пра Масты і ваколіцы. Там вычытаў пра стварэнне за польскім часам фанернага завода. Палякі будавалі, бо месца выгаднае: большасць драўніны вывозілася якраз з берагоў Нёмана і ягоных вытокаў — Шчары ды Зяльвянкі. У двух кіламетрах ад мястэчка праходзіла чыгунка. У 1931 годзе працавала тут ажно 400 чалавек, а выраблялася каля сямі тысяч кубаметраў фанеры. Праўда, мяне больш зацікавіла іншае. Згадваючы аб праблемах завода пры палях, аўтары з абурэннем пісалі пра тагачасныя затрымкі заробку, скарачэнне рабочых месцаў, беспрацоўе. Здзекаваліся з уладальнікаў прадпрыемства, якія віну ўскладвалі на сусветны крызіс і дэмпінгавыя цэны. Новых фабрыкантаў у Беларусі мала, а вось праблемы тыя ж. Хоць і больш паловы стагоддзя прайшло.

Што ж тычыцца «Мастоўдрэва», то заробак пакуль выплачваюць своечасова. І рабочыя месцы практычна не скарачаюць (тут працуе каля трох з паловай тысяч).

— А куды людзям дзецца ў маленькіх Мастах? — заўважыў Мікалай Сліж — кіраўнік «Мастоўдрэва». Дакладней — прэзідэнт акцыянернага таварыства з аднайменнай назвай.

Вясною, чакаючы, здавалася, непазбежнай паводкі, рабочыя не пакідалі прадпрыемства нават у выхадныя. Магло затапіць і пабудовы, і драўніну, а людзей без працы пакінуць.

Клопаты тут, як і па ўсёй Беларусі: разлікі за газ, электрычнасць, збыт прадукцыі. Цікава, што найбольш ходавы тавар — не мэбля, ДСП ці фанера, а крэслы.

Асноўныя спадзяванні кіраўніцтва «Мастоўдрэва» звязвае з будаўніцтвам... жылля. Прадпрыемства закупіла амерыканскую тэхналогію на вытворчасць адмыслова склееных, з выдатнай цеплаправоднасцю ўсярэдзіне, пліт. З іх складваюць прыстойныя дамы. І робіцца такое пакуль што толькі ў ЗША і Шатландыі. Цяпер — у Мастах. Дом узводзіцца за некалькі месяцаў. Але для вытворчасці патрэбны кампаненты. У прыватнасці, спецыяльная смала, якую раней набывалі ў Арэхава-Зуева. Ды цяпер яе кошт значна павялічыўся. Танней можна купляць у чэхаў. Да таго ж — стварылі з імі сумеснае прадпрыемства. Але падаткавы кошт і мытныя зборы скасоўваюць розніцу ў цане. Цяжка ўзяць і крэдыты.

Між іншым, Аляксандр Лукашэнка, наведаўшы Амерыку, быў ад такіх дамоў у захапленні. Цікава, ведае ён аб планах мастаўчан ці не? Ва ўсякім разе, упэўнены — да падтрымкі прамысловых прадпрыемстваў трэба падыходзіць дыферэнцыравана. Ураўнілаўка і тут не спрацуе.

2. ЗЯМЛЯ — ВОСЬ ШТО АСНОВА

Напярэдадні камандзіроўкі прачытаў карэспандэнцыю ў адной з цэнтральных беларускіх газет. Абурыўся. Мяркуйце самі. Выказаўшы нязгоду з папрокамі калгаснікаў да кіраўніцтва рэспублікі, калега напісала: «Складваецца ўражанне, што нехта наўмысна ўнушае гэту думку забітым (падкрэслена мной. — **М. Т.**) калгаснікам, каб самім не панесці адказнасці».

Каго журналістка мела на ўвазе пад гэтым «нехта», зразумела. Вядома, апазіцыю. А пад «забітымі» калгаснікамі? Можа маіх аднавяскоўцаў, якія таксама спакваля пачынаюць бурчаць на ўладу? Няхай за іх бярэ вілкі з граблямі ды працуе...

Увогуле пісаць пра сённяшнюю калгасную вёску — небяспечна. У ідэале журналісцкая публікацыя павінна ўздымаць грамадскую думку. А ў канкрэтным выпадку ўсім і так вядома: вёска ў занядбаным стане.

— Ні прыніжацца, ні кленчыць, ні прасіць мы не збіраемся, — шчыраваў Міхаіл Сцяпанавіч Пранько, старшыня калгаса імя Карбышава. — Неяк выдужым. Не прападзём. Але калі не зменіцца падыход дзяржавы да вёскі, то чакаць не тое што паляпшэння, а нават стабілізацыі няма чаго.

Калгас імя Карбышава — на Мастоўшчыне адна з лепшых гаспадарак. Крытэрый добрых паказчыкаў — грошы. Якія, адзначу, выплачваюцца своечасова, чым далёка не ўсе калгасы краіны могуць пахваліцца.

А пачыналася ўсё з моднага цяпер слова «аб'яднанне». У канцы 70-х звялі чатыры калгасы. (Сёння гаспадарка мае 6934 гектары зямлі.) Для любога аб'яднання патрэбны нейкі стрыжань, агульнае звяно. Задумалі будаваць свінакомплекс на 12 тысяч галоў. Што і здзейснілі. Больш таго (нібы ў ваду глядзелі) будавалі з улікам, што сам калгас і будзе забяспечваць свінакомплекс кармамі. Праз некалькі гадоў гэта задума прынесла плён. «Пайшлі» грошы. Тады ўзяліся за жыллё. З 1989-га па 1993 штогод узводзілі па 30—50 кватэр. Няблага?

На жаль, так было некалькі гадоў таму.

— На свінакомплексе затраты мізэрныя — менш шасці кармавых адзінак на кілаграм прывагі, — старшыня калгаса працягвае гутарку ўжо на тэрыторыі свінакомплексу.. — І сёння не віна, а бяда гаспадарак-вытворцаў, што кошт камбікорму ў параўнанні з мінулым годам вырас у 2,6 раза. А закупачныя цэны на свініну павялічыліся ўсяго на 20 працэнтаў...

Думаю, зразумела: вытворчасць становіцца стратнай. Што збіраюцца рабіць? Павялічваць плошчы пад збожжавыя культуры. Шчасце калгаса імя Карбышава (дакладней, дальнабачнасць яго кіраўніцтва), што пры будаўніцтве свінакомплексу арыентаваліся на свой корм. Мне даводзілася сустракацца з кіраўнікамі аналагічных гаспадарак, дзе раней надзею ўскладалі на дзяржаву. Там свінакомплексы ўвогуле разваньваюцца. Колькасць свіней скарачаецца да паловы.

У размовах з людзьмі пачуў цікавую сентэнцыю: старшыні аблвыканкома і райвыканкома — аграрнікі, Прэзідэнт і Старшыня Вярхоўнага Савета — таксама. Чаму ж тады не ладзяцца на вёсцы справы?

Тое, што ў калгасе імя Карбышава працуюць дбайныя гаспадары, — відавочна. Мехдвор — у ідэальным стане. Тэхніка — пад страхой. Парадак. Ёсць адмысловы цэх, дзе з састаранай тэхнікі адбіраюць добрыя дэталі і панову складаюць той жа камбайн.

...Шчыра кажучы, едучы ў гэты калгас, мала ведаў пра ягоныя поспехі. Цікавіў славуты на Беларусі краязнаўчы музей, які арганізаваў былы настаўнік Алесь Белакоз і вучні Гудзевіцкай школы.

Некалі я выдаваў газету «Наваградскі кур'ер». Планаваў першы нумар. А тады ў моду ўваходзіла друкаваць розныя лекавыя парады. Былы калега Сяргей Дубавец параіў не ісці шляхам іншых, а рабіць перадрукоўкі з кнігі «Гудзевіцкая народная медыцына», аддрукаванай у некалькіх асобніках на машынцы. Скарыстаўся парадай. І не шкадую. Чыталі з ахвотай. З таго часу прагнуў пабачыць музей, дзе, як пасля даведаўся, ёсць унікальны лекавы аддзел.

Алеся Белакоза ў музеі не застаў. Сустрэла прыемная дзяўчына, правяла экскурсію. (Яна таксама былая вучаніца мясцовай школы.) Музей уражвае. Мала дзе такое ёсць. Кнігі з аўтографамі аўтараў, рэдкія дакументы і рэчы побыту. І не абмяжоўваюцца тутэйшымі мясцінамі. Няма месткачковасці. Вельмі ўразіла «беларуская хатка». З дапамогай калгаса купілі стары дом і стварылі музей. Усё ў ім незвычайна — ад старажытнага дзвярнога ключа да дзяружак і збанкоў.

— Кажуць, пабудзеш тут і адразу ад грахоў ачысцішся, — пачулася ад экскурсавода.

Своеасаблівая споведзь...

Думаю, без дапамогі кіраўніцтва калгаса, у якога гаспадарскіх пытанняў мноства, адной апантанасці Алеся Мікалаевіча Белакоза магло не хапіць.

— Як кажуць, не хлебам адзіным жывём, — кажа Пранько.

Патрыятызм — не словы. Патрыятызм — гены і выхаванне. Недарэмна ў Гудзевічах ёсць і свае паэты, і свае мастакі.

...Фермер Генрых Мыслівец жыве на ўскрайку Мастоў. Каля хаты і гаспадарчых прыбудоў — шмат тэхнікі. Каб не ведаў куды трапіў — падумаў бы, што на нейкі мехдвор.

Калі ён вырашыў браць у арэнду зямлю, паглядалі з іроніяй. Некаторыя нават з непрыхаванай злосцю. Бач, перабудоўшчык знайшоўся!

Узяў крэдыты, закупіў тэхніку. Хоць і не новую. Галоўнае — вучыўся гаспадарыць.

— Дзе ў знаёмага агранома парады запытаю, дзе прачытаю. Еду, напрыклад, у Мінск. Бачу: пашу паліваюць. Стану, перапытаю чым. Агульнае разуменне пра зямлю меў, ды й у лесаводстве (закончыў адпаведна тэхнікум і інстытут) з земляробствам шмат агульнага. Але самае важнае — зацікаўленасць. Днямі тэлефанаваў бацьку. Ён яшчэ польскі час помніць, калі людзі мелі сваю гаспадарку. Ды й цяпер тры каровы трымае. Шмат парад дае.

На сёння ў Генрыха Мыслівуца — каля 80 гектараў. Думае будаваць базу для свіней, кароў і быкоў. Каб стварыць закрыты цыкл: сваё сена ці салома — скацінцы, гной — на свае ж палеткі.

Наймае і работнікаў: папалоць буракі ці на трактары. Людзі самі рады — сёння працу няпроста знайсці.

— Заплацілі б добра, то й сам зімою наймаўся, — не тоіць Генрых Валяр'янавіч. — На перавозках можна зарабіць не меней. Ды не хачу. Аснова — зямля. У мяне вось галава баліць — дзе добрую пароду кароў прыкупіць.

На думку Мыслівуца, уласнікам можа быць не толькі адзін чалавек. Але калі іх занадта шмат — інтарэсы раствараюцца. І прывёў тутэйшы прыклад. Зямлю ўзялі тры родныя браты і іхні сябар. Не абы-хто: аграном, заатэхнік, інжынер і будаўнік. Пачалі працаваць. Адразу ўсё ладзілася. Калі ж надышоў час дзяліць, узніклі спрэчкі. Бо як вызначыць асабісты ўклад кожнага: адзін выйшаў на работу, другі — не, трэці — некуды ездзіў. Як ураўняць? Спачатку аддзяліўся чужы чалавек. Засталіся браты. Неяк атрымалі страты. Жонка аднаго й кажа: «Маеш свой трактар. Можаш на халтуры больш зарабіць». Засталіся ўдвух.

— Бачыце, нешта з калектывам не тое адбываецца. Маё ж ёсць маё. Наймай людзей, але гаспадарнічай самастойна. Маю двух дзяцей. Няхай атрымліваюць адукацыю, а потым вырашаюць, чым займацца. Але настойваць, каб сталі фермерамі, не буду. Але да зямлі прывучаю. Дзіця павінна не толькі пра снікерс ведаць, але і пра мазалі. У нас прывыклі, што ў трактарысты ідуць тыя, хто ў школе на «двойкі» вучыўся. Але для працы на зямлі, ой, якія вялікія веды патрэбны. Інакш прайграеш.

Фермеры ўжо адчуваюць канкурэнцыю. Умешваецца Захад. Мыслівец пазалетась завёз бульбу ў Гродна, у аб'яднанне «Агародніна-гандаль». Капейку някепскую атрымаў. Пасля накапаў ранняй бульбы. Зноў звоніць туды дамовіцца на продаж. У адказ: «Не прывозь. Заключылі кантракт з палякамі».

А нядаўна звярнуліся да Генрыха Валяр'янавіча вучоныя. Параілі сеяць больш бабовых. І расказалі пра культуру галера. Маўляў, дае 120 цэнтнераў кармавых адзінак, пратэіну — 12. У два разы больш, чым ячмень. Збіраўся прывезці насенне. Але пагутарыў з вопытнымі людзьмі. І даведаўся: для яе патрэбна ўрадлівая зямля. Лепш — слуцкая канюшына.

Увесь час так — працуе і думае...

Я слухаў Генрыха Валяр'янавіча. Бачыў мазалі. Менавіта такіх і любіць зямля. Прыгадалася адно з выступленняў Аляксандра Лукашэнкі, дзе ён казаў пра неабходнасць стварэння адмысловых фермерскіх гаспадарак, на прыкладзе якіх можна ацаніць дзейснасць гэтай формы. Няўжо словы засталіся словамі?

Адзін з адрасоў ведаю: Мастоўскі раён, фермер Генрых Мыслівец.

3. РУЙНАВАННЕ АДНАГО МІФА

Каб не знаёмства з дэпутатам Вярхоўнага Савета Аляксандрам Апалонікам, невядома, калі б у Масты трапіў. Прычапіўся да яго — старшыні тамтэйшага райсавета — паедзем ды паедзем. А вось з публікацыяй затрымаўся. Праўда, не толькі па сваёй віне...

Дзякуючы Аляксандру Уладзіміравічу і гэтай камандзіроўцы ўпэўніўся ў загане нядаўна створанага міфа. Паводле яго, былыя кіраўнікі бралі толькі ў сваю кішэнь. Новая ж мятла будзе месці і па-новаму, і больш сумленна, нічога агульнага з папярэднікамі не маючы.

У Мастах давялося стаць сведкам доўгай размовы старшынь райвыканкомаў, што замянілі адзін аднаго. Гутарылі той жа Апалонік, ягоны папярэднік Вашко і новы старшыня (цяпер пасада называецца — кіраўнік мясцовай адміністрацыі) Кісялёў. Не, яны і спрачаліся. Але з-за стану спраў у раёне. Меркавалі, як лепш вырашаць канкрэтныя задумы. Падчас той гутаркі я адчуў сябе чужым, пастаронні́м. Зразумела — іх клопат настолькі блізкім мне не стане. Ды й гэта непатрэбна.

Аляксандру Кісялёву — найцяжэй. Нядаўна ўзначаліў раён. Толькі запазычанасці калгасаў і прадпрыемстваў чаго вартыя. Здараюцца і збоі са своечасовай выплатай заробку. Даводзіцца ўгаворваць людзей, тлумачыць. На атрыманне жылля чарга прыкладна 1000 чалавек. Ідзе будаўніцтва некалькіх дамоў, але марудна. Грошай нямашака. Аляксандр Рыгоравіч шмат гадоў аддаў сельскай гаспадарцы, і я не вытрымаў, каб не запытаць:

— А як калгаснікі ды й вы асабіста ставіцеся да рэформаў на вёсцы? Без іх не абысціся ж.

— Існуе праўленне калгаса. Калі яно прапануе разумную праграму рэфармавання, упэўнены, калгаснікі пагодзяцца. Але гэта не значыць, што трэба развальваць сам калгас, надзяліўшы ўсіх аднолькавым кавалкам зямлі. Асабіста я бачу рэфармаванне ў размеркаванні вырабляемай прадукцыі. Цяперашняя форма вытворчасці прагрэсіўная. Трэба зрабіць, каб чалавек адчуў, што яшчэ паўнацэнна яе размяркоўвае. Даць яму зразумець, што з'яўляецца сапраўдным гаспадаром.

Надзеі мастаўчане ўскладаюць пакуль і на Вярхоўны Савет. Быў сведкам шматлікіх гутарак Аляксандра Апалоніка з выбаршчыкамі, дзе ён расказваў пра работу парламента. Часта гучала такая фраза:

— За хвіліну нічога не зменіцца. Але, паверце, большасць дэпутатаў шчыра заклапочана лёсам жыхароў Беларусі.

Я задаў яму правакацыйнае пытанне:

— Аляксандр Уладзіміравіч, а ці не здаецца вам, што роля райсаветаў моцна звузілася?

— Вядома. Бо паводле Канстытуцыі вызначаны інстытут прэзідэнцтва. Але райсавет — аснова мясцовага самакіравання, прадстаўнічы орган. Заслухоўваем справаздачы, бюджэт зацвярджалі. Вось тут бяда. Дзе грошы браць, калі прадпрыемствы стаяць? А ў горадзе ні многа ні мала — зарэгістравана 500 беспрацоўных. (Усяго на Мастоўшчыне — 43,5 тысячы жыхароў). Падаткі сабралі таксама меншыя, чым летась...

Бясконцыя праблемы. Кіраўніцтва раёна шукае шляхі іх вырашэння. Тое ж робяць і ў сталіцы. Прасвету ж не відаць...

І яшчэ дэталь. У Мастах няма ні касцёла, ні царквы. Толькі дом малітвы евангелістаў. Такога, мусіць, на Гродзеншчыне больш не пабачыш. Але касцёл і царква будуюцца. І вернікі чакаюць іх хуткага адкрыцця. Чуў у Мастах: адчыняцца храмы і жыць стане лягчэй. А можа і праўда?..

Міхась ТАЛОЧКА.

Масты—Мінск.

ТЭЛЕБАЧАННЕ, 3 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

Дзень вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў
7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 «Па слядах «Сатурна», ці Права на жыццё». Тэленарыс.
9.15 «Рэкс — верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
10.10 Відзьма-нявідзьма.
11.10 «Адна ноч». Кароткаметражны мастацкі фільм Беларускага тэлебачання.
12.00 «Пасля Перамогі». Шматсерыйны дак. фільм. Фільм пяты «Дарагія мае мінчукі».
Экран — абітурыенту
13.25 Беларуская літаратура 20—30-х гадоў.
13.55 Гісторыя Беларусі ў XVII—XIX стагоддзях.
14.25 Руская літаратура.
14.55 Праграма перадач.
15.00 Навіны.
15.15 «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей.
15.40 «Рэйкавая вайна. Тры ўдары». Дак. фільм («Беларусьфільм»).
16.05 Да Дня вызвалення Беларусі. «Палёт». Тэлеспектакль.
17.05 «На добры лад». Перадача з Віцебска.
17.20 Шматгалоссе. «Людзі мяне ратавалі».
17.50 Музычны антракт.
18.00 «Пачатак шляху». Тэленарыс, прысвечаны памяці маршала Г. К. Жукава.
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 Канцэртны сезон. «Віртуозы Масквы» на Беларусі.
19.30 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама» (Мінск) — МВКЦ (Мазыр). 2-гі тайм.
20.20 «Хто гэта?» Тэлегульня.
20.25 «Дальва — сястра Хатыні». Тэленарыс.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.05 «Праз могілкі». Маст. фільм («Беларусьфільм»).
23.25 Да Дня вызвалення Беларусі. Песні ваенных гадоў у выкананні артыстаў тэатра і кіно.
0.10 Навіны.

ГРТ

7.00 «Трапіканка» раскрывае свае сакрэты. Тры новыя серыі.
8.15, 14.00, 17.00, 23.00. 0.00, 1.00 Навіны.
10.50 Лёс алтайскай сям'і ў фільме «Хто сказаў, што Расія заснула?..»
11.25 «Варшаўская мелодыя». Фільм-спектакль.
13.25 Спявае Сафія Ратару.
14.20 Растраповіч, Пакроўскі. «Хаваншчына» ў Вялікім.
15.20 Футбол на радзіме футбола. Еўра-96.
16.15 «Парыжскія тайны Эльдара Разанава». Робер Асейн.
17.20 Фільм Уладзіміра Хаціенкі «Люстэрка для героя».
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Навіны.
20.15 Праграма перадач.
20.30 «Юнона і Авось». Фільм-спектакль.
22.00 Час.
22.45 Прыгодніцкі фільм «Экіпаж».

Канал «Расія»

8.00 «Прапаў сябар». Маст. фільм для дзяцей.
9.10 «Санта-Барбара».
10.20 Добрай раніцы.
11.15 «Чырвоная Шапачка». Мультфільм.
11.30 Дзелавы аўтограф.
11.40 «Дом, які пабудаваў Свіфт». Маст. фільм. 1-я серыя.
12.55 Магазін нерухомасці.
13.20 «Дом, які пабудаваў Свіфт». 2-я серыя.
14.25 Астралогія кахання.
14.55 XX стагоддзе ў кадры і па-за кадрам. «Казкі нашага дзяцінства».
15.50 Экс эль мьюзік.
16.20 Спяваюць драматычныя акцёры. Міжнародны фестываль акцёрскай песні імя А. Міронава.
16.45 «Казка пра старое рэха». Мультфільм.
16.55 Футбол. Чэмпіянат Расіі. «Дынама» (Масква) — «Спартак» (Масква).
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.25 Сам сабе рэжысёр.
20.55 Прагноз надвор'я.
21.00 «Бабчын дом». На канцэрце ансамбля «Руская песня».
21.50 Дзённік фестывалю «Ніжагародскі кірмаш».
22.00, 22.30, 23.00, 23.30, 24.00, 0.30, 03.00, 04.00 Люстэрка. Спецыяльны выпуск.
22.05 «Геній». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
1.00 Святлана Сарокіна і Эдуард Сагалаеў у праграме «Адкрытыя навіны».
2.30--4.46 «У горадзе Сочы цёмныя ночы». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.

Расійскія універсітэты

8.00 300 гадоў храму Пакрава Багародзіцы.
8.15 Песні нашага дзяцінства.
9.10 «А ці быў Кароцін?» Маст. фільм.
10.30 СІВ. Навіны.
11.50 Рускі фарфор. «Пецярбург Іны Алеўскай».
12.20 «Кентэрвільскі прывід». Мультфільм.
12.40 Канцэрт ансамбля танца «Рускія сезоны».
13.25 СІВ. Навіны.
13.30 «Прыгоды Электроніка». Маст. фільм. 3-я серыя.
14.35 Грот у Кускове.
15.10 «Агата Крысці» ў Дзяржаўнай канцэртнай зале «Расія».
16.10 «На зямлі мне блізкай і любімай». С. Ясенін.
16.35 Б. Будашкін. Канцэрт для балалайкі з аркестрам.
16.45 СІВ. Навіны.

НТБ

17.00 «Сёння».
17.05 Тэніс. Уімблдон-96.
18.00 «Сёння».
18.30 Маст. фільм «Укол парасонам» (Францыя).
20.00 «Вынікі».
21.10 Лялькі.
22.00 «Вынікі».
22.25 Маст. фільм «Аперацыя «Ы» і іншыя прыгоды Шурыка».
23.00 «Вынікі».
23.30 Маст. фільм «Іван Васільевіч мяняе прафесію».
1.00 «Вынікі». Спецыяльны выпуск.
1.30, 2.30 Лялькі.
2.00 «Вынікі».
2.35 Тэніс. Уімблдон-96.

Санкт-Пецярбург

11.55, 12.55, 13.55, 14.55, 16.55, 18.55, 21.55, 23.10 Інфарм ТБ.
12.05 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Тэрмін адказу — сёння.
13.40 Парады садаводам.
14.05 «Вялікі чалавек». Серыял (Італія). 3-я серыя.
15.10 «Шлях да сябе». Барыс Эйфман.
16.30 «Хто першы?» Мультфільм.
16.40, 20.40 Тэлеслужба бяспекі.
17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 Стыль жыцця.
17.35 Паказвае Ленінградская абласная тэлекампанія.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.15 Толькі без панікі.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 «Вялікі чалавек». Серыял.
22.20—23.20 Чэмпіянат Расіі па футболу. «Зеніт»—«Тэкстыльшчык» (Камышын). 2-гі тайм.

Па праве даўняга падпісчыка «Звязды», яе аўтара прашу дазволіць праз ваша паважанае ў краіне выданне шчыра падзякаваць землякам-стаўбчанам, тым дзяржаўным, навуковым, прафсаюзным і культурным установам, выдавецтвам і перыядычным выданням, калегам па творчасці, незнаёмым людзям, якія і ў наш час пазважалі, што ёсць такі я, што мне 50 гадоў і што я вось ужо 30 лет і зім як магу служу літаратуры, Беларусі.

Генрых ДАЛІДОВІЧ.

ПРЫНЁС ВАЎЧАНЯТ ЗАМЕСТ ГРЫБОЎ

Вырашыўшы пашукаць у лесе ранніх грыбоў, жыхар вёскі Верхні Церабяжоў Столінскага раёна Збігнеў Хлябцэвіч натрапіў ва ўрочышчы на воўчае логава з пяццю шчанятамі. Ён прынёс «знаходку» дамоў і праз нейкі час перадаў ваўчанят кіраўніку раённай арганізацыі паляўнічых і рыбаловаў Міхаілу Грышкаўцу. У новага гаспадара і жывуць пакуль звяркі, з задавальненнем ласуюцца каровіным малаком. А Міхаіл Грышкавец ужо звязаўся з Гродзенскім заапаркам і спадзяецца, што там прымуць ваўчанят на пастаяннае месца жыхарства.

Іван КУКСА, БЕЛТА.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

ГАДАВЫ КОНКУРС СКЛАДАННЯ

ЗАДАННЕ № 9
Віктар ВОЛЧАК (Лідскі раён)

Белыя: Kpd1, Фg8, Лd5, Лh5, Cf6, Cg4, Kc2, Kh3; п. b3 (9).
Чорныя: Kpe4, Лb4, Cg7, Kc5, Kf7; пп: b6, d2, g6 (8).
Мат за 2 хады.

ЗАДАННЕ № 10
Віктар ВАЎНЕЙКА (Мінск)

Белыя: Kpa1, Фe1, Лe6, Ce5, Cf5, Kb3, Ke4; пп: b2, c3, d3, g5 (11).
Чорныя: Kpd5, Фg2, Cd2, Ch1, Ke2, Ke8; пп: b5, f3 (8).
Мат за 3 хады.

ЗАПРАШЭННЕ ДА КОНКУРСАЎ

Часопіс «Алеф» (Ізраіль) аб'явіў конкурс складання эцюдаў, прысвечаны 3000-годдзю Іерусаліма. Устаноўлены прызы.

Галоўны суддзя — Я. Шмуленсон. Суддзя — Н. Шаранскі.

Творы трэба дасылаць да 1 снежня 1996 года ў двух экземплярах на адрас:

Grigori Schmulenson, Ihilov St7. 12 Petach — Tikva 49461 Israel.

***

Упраўленне па справах моладзі і спорту сумесна з шахматна-шашачным клубам г. Вінніца (Украіна) праводзіць першы адкрыты інфармацыйны конкурс складання па наступных раздзелах: двуххадоўкі, трохходоўкі, эцюды, кааператыўны мат-блокі h ≠ 2 (з двума развязваннямі і больш, без блізнят). Устаноўлены прызы, ганаровыя і пахвальныя водгукі.

Кампазіцыі трэба дасылаць у двух экземплярах на адрас: М. А. Пархоменка, Украіна, 286022, г. Вінніца-22, а/с 2750.

ПЕРШЫ «АЛЬБОМ УКРАІНЫ»

Шахматны клуб «Проблемист Прибужья» аб'яўляе падпіску на першы «Альбом Украіны» — «Шахова композиция Украіны»

Альбом 1956-1990 гг. 160 стар., 784 дыяграмы.

Цана 1 экз. 25.000 рас. руб. (для СНД).

Аплату дасылаць паштовым пераводам на адрас: Украіна, 327001, Нікалаеў-1, а/с 13, Кірылічэнку Станіславу Аляксеевічу.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 68-28-57, 68-29-16, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 68-28-54, 68-29-68, палітыкі — 32-44-12, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 68-28-71. ФАКС: 32-35-05, 68-27-83.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 91852. Індэкс 63.850.
Зак. № 2778.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12